ތެރިޔަކުސް، ދުވަހަކުވެސް ނުފޫދޭނެއެވެ.

އިމާމް އަޙްމަދު އަލް ބަރްބަހާރީ (رحمه الله)

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ހުތުރުއްސާރަކުރާ މީހުންގެ ޙުކުމަށް ބަޔާނެއް

ދިވެހިބަހަށް ތަރުޖަމާކުރީ - އަބޫ އަބްދުއްރަޙްމާން އަލް މާލްދިވީ

بسم الله الرحمن الرحيم

މިފޮތުގެ ތައާރަފް

މިފޮތަކީ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ފުރައްސާރަކުރާ މީހުންގެ ބުހުތާނާއި ބެހޭގޮތުން އިމާމް އަންވަރު އަލްއައުލާކީ (رحمه الله) ދެއްވާފައިވާ ދަރުސްގެ ދިވެހި ތަރުޖަމާއެކެވެ. މިދަރުސްގެ ނަމަކީ، ދަޖެސްޓް ވިލް ނެވަރ ސެޓްލް ޑައުން އެވެ.

The Dust will never settle down

ދެން މިދަރުސް ދެއްވާފައިވާ ބޭފުޅާއި ބެހޭގޮތުން ކުޑަކޮށް ތަޢާރަފު ހިނގާށެވެ. އެބޭފުޅާގެ ނަންފުޅަކީ، އަންވަރު އަލް އަވްލާކީ އެވެ. އޭނާއަކީ 1971 ވަނަ އަހަރު އެމެރިކާއަން އުފަންވި ޔަމަން ނަސްލުގެ ބޭކަލެކެވެ. އޭނާއި، ތުއްތުކުދިއިރުވެސް ޔަމަނަށް ނުކުން ފޮނުއްވައިފައި، ބަޔަކު ދަސްކަމްކުރެއްވި ޢިލްމުވެރިއެއް ބޭކަލެކެވެ. އަދި އެބޭފުޅާއީ އަރަބިބަހާއި އިނގިރޭސިބަހުން ވާހަކަދައްކަވާ، ނުހަނު ފަސާހަތްތެރި ބޭކަލެކެވެ. އެގޮތުން، އެބޭފުޅާ މުޙާޟަރާތައް ބަޔާންކުރެއްވި މީހުންގެ ތާއީދުހުރި، މަޝްހޫރުކަން ހޯދުއްވައިދިނީ ނުނުވެ. އެހެނަސް، އެބޭފުޅާ މުޙާޟަރާތައް ބަޔާންކުރެއްވި، މީސްމީޑިއާގެ ތަރުޖަމާކުރެވިގެން މަޝްހޫރުކަމާ އަދި މީސްމީޑިއާގެ އެހެން މަޝްހޫރުކަމާ ޖާގަދީ، ދުނިޔޭގެ ބަޔާނާއި، މަގާމު، އާހިރަތްދުވަސް ފަދަ މަޝްހޫރުކަން ނުހަނު ފުރިހަމައަށް އިސްލާމީދަރުސްތަކުދިނެވެ. އަދި އެބޭފުޅާ މީސްމީޑިއާތަކަށް ބަރުދު ބަޔާންކޮށްދެއްވުން ދުނިޔެ ފަދައިން ނުހަނު ޒިނދަގީ މަސައްކަތްކުރެއްވި ބޭފުޅެކެވެ. އަންވަރު އަލް އަވްލާކީގެ އުމުރު ފަހު އަހަރެމެން ހާދަލުކުރެއްވި ތަޖުރިބާއެވެ. އަދި އެބޭފުޅާ ޝަހީދުވެވަޑައިގަތީ، 20 ސެޕްޓެމްބަރު 2011 ވަނަދުވަހު، އެބޭފުޅާ ދުރުގަ ކުރައްވަމުން ގެންދިޔަ ހަރަކާތަށް ޤަތުލުކުރަން އެމެރިކާއިން ތިން މިސައިލު ހަމަލާދެއްކެވެ. الله سبحانه وتعالى އެބޭފުޅާގެ ޝަހާދަތް ޤަބޫލުކުރައްވާ، އެބޭފުޅާއަށް ހެޔޮ ރަޙްމަތް ލައްވާށިއެވެ. އާމީން.

ފިހުރިސްތު

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد اللّه الصلاة والسلام على سيد الاولين والاخرين محمد ابن عبد اللّه وعلى اهله وصحبه وسلم تسليما كثيرا اما بعد!

މިދަރުސް އަޑު އެހުމަށްޓަކައި ތިއްބެވި އެންމެހާ ދީނީ އަޚުންނާއި އުޚުތުންނަށް.

السّلام عليكم ورحمة اللّه وبركاته

އަހަރެމެން الله عزّ وجلّ އަށް އެދި ދަންނަވަނީ، އަހަރެމެންނަށް ފައިދާހުރި ޢިލްމު ދެއްވުމަށާއި، އަދި އެޢިލްމު ދެއްވުން ފަސޭހަކޮށްދެއްވުމަށާއި، އަދި އެކަމުގެ ފައިދާ އަހަރެމެންނަށް ދެއްވުމަށެވެ.

الله عزّ وجلّ ވަޙީކުރައްވާފައިވަނީ،

وَقَالُواْ لَوْلَا نُزِّلَ هَٰذَا ٱلْقُرْآنُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنَ ٱلْقَرْيَتَيْنِ عَظِيمٍ

މާނައީ، "އެއުރެން ބުންޏެވެ. އެދެރަށުގެ މީހުންކުރެ، މާތްމީހަކަށް މިޤުރުއާން ބާވައިލެއްވީ ކީއްވެގެން ހެއްޔެވެ؟" (سورة الزخرف 31) (އެބަހީ، މައްކާއާއި، ޠާއިފުގެ މީހުންގެ ކުރެ މީހަކަށް، މިޤުރުއާން ބާވައިލެއްވީ ކީއްވެގެން ހެއްޔެވެ؟)

ކޮންމެއަކަސް، އޭރު ހާލަތުން، ނަބީކަލުގެ ކާފިރުންގެ ގޮތުގައި ބައެއްމީހުން އިސްކުރުމަށް ވަކާލާތުކުރަން ދިޔައެވެ. ސަބަބަކީ، އޭރު އެމީހުންގެ ބަޔަށް މީހުން مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އީ ނަބިއްޔަކަށް ގަބޫލުކުރުމަށް ދެކޮޅުހަދަމުންދިޔުން.

އެހެންނަމަވެސް، الله عزّ وجلّ ވަޙީކުރައްވަނީ، ٱللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ

މާނައީ، "الله، އެކަލާނގެ ރަސޫލުކަން ދެއްވާނެ މީހުން ކޮބަން ދަންނަވޮޑިގެންވެއެވެ."
(سورة الأنعام 124)

ކޮންމެއަކަސް، ކާފަރުން މިކަމަށް ކެސިޖޭބޭއްގެ ގޮތުގައި އައްޔަނުކުރުމަށް ތަޔާރީން އެކަނި، އުތުބާ ބިން މަސްޢޫދު އައްޑަގަޔާ. އާސާއަޔާ ޖޯއިރުގެ ވީއެ. އަހަރުމެނަކަށްވުރެ، ސޮފަރާއިގެ އެއްބަސްވުމެއް ގާއިމުކުރުމަށްޓަކައި، މައްކާގެ ކާފަރުންގެ މަންދޫބުންގެ ގޮތުގައި، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އާއި ބައްދަލުކުރުމަށް ފޮނުވުން މިހާރު، އުތުބާ ބިން މަސްޢޫދު އައްޑަގަޔާ. އެއީ، ސޮފަރާއިގެ ހުރަހިބައްޔާގެ އެއްބަސްވުން. ނަމަވެސް، އާނާއަނ مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އާއި އެއްބަސްވުމުގައި ނިންމުމަކަށް ނާދެވުނު، އާނާގެ ފަހުން ސޮފަރާއިލާ ބިން އަވްބު ޚާންވާ، މިކަމުގައި އެއްބަސްވުމަކަށް އާދެވުނު. ކޮންމެއަކަސް، އުތުބާ ބިން މަސްޢޫދު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ބައްދަލުކުރުމަށްވަޑައިގަތީ މައްކާގެ ދަކުނުން ދެލިސްދުވަހުގެ ހަސްތާތަކަށް މުސްތަޤްބަލުގެ ކާލްފަން ދިޔައީ، އާނާއަނ އާއްދުވަސް، މުޖިން ކަފާތަ ދުނިޔެއަކަށް!

އުތުބާ ބިން މަސްޢޫދު (رضي اللّـه عنه)، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ބައްދަލުކުރުމަށްޓަކައި ދިޔައީ، އާނާގެ ޙާލަތު އަޙުމަދުގެ ތެދުވުމަށް މަސްޖިދު ތަކަމް ފެނުނު. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ވަޙީކުރައްވާއިދު، އެކަކޭގެ ފާނުގެ ހަރިކާތުން ވެއްޖެ ފެންވިލާ ނެގުމަށްޓަކައި، ސަވާބު ބާކަވުން ފެނުމައިގެންދެ. އެއީ އެފެންވިލާ ނެގުމަށްވަރު، އަބާކަވުންގެ ދުނިޔެއްޔާއި އަޑުފައިގައި އެފެން އުނގެޖައިގެން، އުނބިއްޔާގެ ފާޅުވުން ބަރަކާތް ލިބުމަށް. ނަބިއްޔާގެ ހަދިކާކުން އިސްތިޤްބާލް ވެއްޓިއްބަނަނ، އަބާކަވުން، އައިސްތިޤްބާލް ލިބުމަށް ފެންމައިގެންނަވާ. ނަބިއްޔާ އަދުރެއް ކުރައްވައިދިނަމަ، އެކަމެއް ފުރިހަމަކުރައްވުމަށްޓަކައި، އަބާކަވުން އަވަސްވެގެންނަވާ.

ސުބްޙާނަﷲ، އުތުބާ ބިން މަސްޢޫދު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި އެއްބަސްވުމުގެ ކަންތައްތަކެއް ވާހަކަ ދައްކަވަން އިސްނެގިއްދަވައި، ބާރުންކުރަން ޖެހޭ ކަމުގެ ކަމެއް ހިނގާފައިވާތީ. އެއީ، އަބާކަވުން އެއްބަސްވުމުގެ ކަންތައްތަކަކީ ފާރަކައްކަވަމުން ދިޔައީ، ބަލުން ފުރިއެން ފާޑާއި ހަމައަށް ދަގަނޑު ހުދުމެއްގައި ހުރި މިހާރު، އަބާކަވުންގެ

ކައިރީގައި ކޮޅަށް ހުންނެވި. އެދަގަނޑު ހެދުމެއްގައި ހުންނެވި ބާކަޅެއްގެ ފެންނަން ހުރި
ހަމައެކަނި ލޯ. ޢުރުވާ ބިން މަސްޢޫދު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ތުނބުޅީގައި
ހިފުމަށް އެއްވެސްފަރާތަކުން މަސައްކަތްކޮށްފާނެތީވެ، ނަބިއްޔާގެ ކައިރިގައި ހުންނެވި ބާކަޅު،
އޭނާގެ ކަނޑީގެ ކުއްގަނޑުން، އުރުވާގެ އަތުގައި ޖެއްސެވުމަށްފަހު ވިދާޅުވިން، "ކަނޑީގެ
އަތް އަނބުރާ، ކަނޑީގެ ކައިރިއަށް ނުގެންގޮސްތިބުމުގެ ކުރިން، ކަނޑީގެ އަތް ދުރަށް
ގެންދާށެވެ!" އޭގެފަހުން، އުރުވާ ބިން މަސްޢޫދު ބުނި، "އަހަރެންނަކީ ހިތާމަކުރާ
ކަލޭމެންގެ މުޚާޠަބަށް އެންމެ ނުބައި، މިހެން ހަރުކަށި މީހަކީ، މިހިރަ މީހާއެވެ. އޭނާއަކީ
ކާކުހެއްތޯ؟" ދެން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހިނިތުންވެވަޑައިގެން، ހަމަޖެހިލެއްވި،
"މިއީ ތިބާގެ ބޭބޭގެ ދަރި އަލް-މުޣީރާ ބިން ޝުޢުބާއެވެ." އޭގެފަހުން، އެބާކަޅާ، އުރުވާ
ބިން މަސްޢޫދުގެ ބޭބޭގެ ދަރިފުޅު. އަދި މިހާރު އަލް-މުޣީރާއަކީ މުސްލިމެއްކަމުން، رسول
الله (صلى الله عليه وسلم) ދިފާޢުކުރުމަށްޓަކައި އޭނާ އުޅުނީ ތައްޔާރަށް. އޭގެފަހުން،
އެބާކަޅު ބޮޑުވެރިންނާ، އެބާކަޅުގެ ބޭބޭ ބޭބޭ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ
ޙުދައިބިއްޔާއި ދިމާލަށް އަމިއްލަކަމަށް، އެކަލޭގެފާނުގެ ޙުދައިބިއްޔާގައި އަމިއްލަކަމަށްވެސް. އުރުވާއަކަށް
މިމަންޒަރު ފެނިފައި، ތަފްސީލްކޮށް އޭނާ ހައިރާންވެގެންދިޔަ.

އަޒީޒާއި އުޚްތުންނޭވެ! އަލްގަނޑެގެ ފާރުތަން މިވާހަކަ ތަކުރާރުކުރަން ދައްކާތަން ތިޔަ
އަޒީޒުންނަށް އަޖެ އިތުރުން. އަލްގަނޑެގެ އެކަހަލަ އެއްވެސް ވާހަކައެއް ދައްކާނަމަ، ތިބާގެ
ނަފްސު އެދުޖެތަމައްގެ ތެރެއަށް ގެންދާނީ. އަދި އެބާކަޅުން އެހީގެވި ގޮތަކަށް ހިނގާވާނީ،
އަދި އެބާކަޅުންގެ ވަރަށްގެން ކަންތައްތަކަށް ހުރިގޮތް، ވިސްނުމުގެ ބައްލަވާނީ. އަދި
އެބާކަޅުންގެ ވަރަށްގެން އަޑު ފާހަގަ ފަހުމުގެ މަސައްކަތްކުރާނީ. އޭރު އަންނަނީ، ގަބޫލު
ކުރެ. އޭގެފަހުން، ހުރިހާވެސް ކަމަކާ އާއިލީ ގުޅޭ. އަދި ތަޢުލީމުވެސް، އުރުވާ ބިން
މަސްޢޫދު، އޭނާގެ ބޭބޭގެ ދަރި، އަލް-މުޣީރާ ބިން ޝުޢުބާ، އިސްލާމްދީނުގެ ސަލަބުން
ބަދަލުވެފައިހުރި ގޮތްމުނާއި އަދި އެދިރިއާއިގެދު މިހާރު އޭގެތެރެ މުއާމަލާތު
ކުރަންޖެހުމުން، އުރުވާ ޝަހާދަތްޖެހިގެންދިޔަ.

ކޮންމެއަކަސް، އުރުވާ ބިން މަސްޢޫދު، އެނބުރި މައްކާގެ އަހުލުވެރިންގެ ގާތަށްގޮސް، އެވެރިންނަށް ބުނި، "އޭ ޤުރައިޝުގެ އަހުލުވެރިންނޭވެ! އަޅަގަނޑު ދުނިޔޭގެ ރަސްކަލުންގެ އަރިހަށް ދިޔައީމެވެ. އަޅަގަނޑު (ރޫމީންގެ ރަސްގެފާނު) ސީޒަރުގެ އަރިހަށް ޒިޔާރަތް ކުރީމެވެ. އަޅަގަނޑު ފާރިސީންގެ ރަސްގެފާނު، ކިސްރާގެ އަރިހަށް ޒިޔާރަތް ކުރީމެވެ. އަދި އަޅަގަނޑު ނަޖާޝީގެ އަރިހަށް ޒިޔާރަތްކުރީމެވެ. އަދި އެބައެއްގެ ރަސްގެފާނުނަށް އެހާބޮޑަށް އިޙްތިރާމް އަދަބުކޮށްދިނުމަށް މިހާ ބަޔަކު، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) ގެ ސަހާބީން ނޫނީ އަޅަގަނޑު ނުދެކެމެވެ. އަދި އެބައެއްގެ ރަސްކަލަކަށް އެވަރަށް ކިޔަމަންތެރި ބަޔަކު، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) ގެ ސަހާބީން ނޫނީ ނުދެކެމެވެ. އެކަލޭގެފާނު އަމުރުފުޅެއް ކުރައްވައިފިނަމަ، އެބޭކަލުން އެކަމެއް ކުރުމަށް އަވަސްވެގަނެއެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ވުޟޫ ކުރައްވާނަމަ، އެބޭކަލުންގެ ބޮޑުގައި ދުނިޔަކައެއް ތިބާރުން، އެބޭކަލުން މަޖެހުން ތިއްބަވައެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ވާހަކަފުޅު ދައްކަވާނަމަ، އެކަލޭގެފާނުގެ ހަޟްރަތުގައި ފެއްޖޭ ފިންކިޔާ ނަންގަވާމަންޖަހަކައި، އެބޭކަލުން ފުންމައިގެން ތިއްބެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ހަރިކޮޅުން އިސްތިއްޖާއަށް ފުއްޖޭނަމަ، އެއުރެ ހިފުމަށް އެބޭކަލުން މަސައްކަތް ކުރައްވެއެވެ. އެގޮތުން، އޭ ޤުރައިޝުގެ އަހުލުވެރިންނޭވެ! مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم)، ކަލޭމެންނަށް ހުށަހަޅުއްވާ ދެއްވައިފިއެވެ. އެފުރުޞަތު ގަބޫލުކުރާށެވެ. ސަބަބަކީ، އެކަލޭގެފާނުގެ ސަހާބީން ދުވަހަކުވެސް އެކަން ހުއްޓާލާނެހެނެއް އަޅަގަނޑަކަށް ހީއެއް ނުވެއެވެ!

މިއީ ކާފަރުންނަށް މުސްލިމަކު ފެންނަމުން، އެވެރިންނަށް ސިފަކުރިވާ ގޮތެވެ. އެވެރިންނަށް ސިފަކުރިވީ، މުސްލިމުން ދުވަހަކުވެސް، އެކަލޭގެފާނު ދޫކޮށްލާ ނުލާނެއެވެ! މުސްލިމުން ދުވަހަކުވެސް، އެކަލޭގެފާނަށް ޚިޔާނާތްތެރިއެއް ނުވާނެއެވެ! މުސްލިމުން ދުވަހަކުވެސް، އެކަލޭގެފާނު ބާޠިލުކޮށް ނުލާނެއެވެ! އަދި މުސްލިމުން، އެކަލޭގެފާނުގެ ރައްކާތެރިކަމުގައި، އެންމެފަހު މާލާއި ޖާނުދިނުންވެސް ހަރުދަނާކުރާނެއެވެ!

އެހެންނަމަވެސް، އަޚުންނާއި އުޚުތުންނެވެ، ވަގުތު ބަދަލުވެގެން ހިނގައްޖެ. މިދެންނެވުނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)ގެ ވަގުތު. އަދި މިދެންނެވުނީ، އުތުބާ ބިން މަސްއޫދު ބަދަލުވުމަށް ދިމާވި ހާދިސާ. ކުޑަދުވަސްކޮޅެއްގެ ކުރިން، ޖިރިމީ ޤުރުއާނަކީ، އެމެރިކާގެ ސިފައިންގެ މީހެއްގެ ބޭޖެހޭ އަމަޒުކޮށްގެން ނުކުތުން! އެކަން ހިނދީ ކޮންކަމަކަށްއެވަ؟ އެކަން ހިނދީ، މުސްލިމުން ގައުމުއްޗަށެވެ. އެކަން ހިނގާފައިވަނީ، މުސްލިމުންގެ ދީނުގެ ހުރުމަތެވެ. އެކަމުގެ ސަބަބުން މުސްލިމު ދީނުގެ ތަޢާލާ ކޮބާ؟ އެކަމުގެ ސަބަބުން މުސްލިމު ދީނުގެ ތަޢާލާ، އެއްވެސް އެއްޗަކު ނުބުން ދިޔުން. ކުރިން ޖެންޑާކުން ހާލުތު ކުރުމުން، މުސްލިމު ދީނުގެއި އަދިވެސް ތަވާލިންނިއަ. އެކަމަކު، އެއަށްވުރެ މާރުމުރުގެން ސިފެއިންގެ ހާލުތު ކުރުމުން، މުސްލިމުންގެ ފާރުމީން ތަހުރު އަހި އެއަށްވުރެ ކުރެކުރެވެ. އަދި މިހާރު އަނަރުމިނަނަ މިދެންނެވި، މިކަހަލަ ކަންތައްތަކުގެ ތަހުދު، ކުރެކުން.

އެހެންކަމުން، އަހަރެމެންގެ އަޚުންނާއި އުޚުތުންނެވެ. އަހަރެމެންގެ ދުޝްމަނުން ކާމިޔާބުކަމާއި، އަހަރެމެން ގަދަވެރިކަމާއިހީއެވެ. އެކަންހިނދި ފުރަތަމަފަހަރު، ހުރިހާ އެންމެންވެސް އެކަމާއި ވިސްނަމުންދިޔައީ، އެކަން ކުރެވިގެން ހުއްޓުވަމުންދިޔައީ، އެކަމާއިމެދު ކަންބޮޑުވަމުންދިޔައީ، އަދި މަޖުމަޖެން އަހަރެމެން މިކަމަށް ޝަކުވާކުރަމުންދިޔައީ. އަދި މިހާރު ވަރަށް ހާމަކުރާ މިކަން އެބަކިޔާހުރިޔައެވެ. އެކަން ކުރިއަށްދަނީ، ހާމަކުރުމުގެ އެންމެ މަތީ ދަރަޖައިގައެވެ. އެކަމަކު، ކުރިއަށް ކޮބާ؟ ކުރިއަށް ވަރަށް ދެއިދެއިކަތަރު ކުރިއަށް!

ފުރައްސާރަކުރާ ހާއްބު ބިން އަޝްރަފު ގޮތްތަކުގެވެސް

އެހެންކަމުން އަޚުންނާއި އުޚުތުންނެވެ! ހިނގާ، ކުރިން މިކަހަލަ ކަންތައް ހިނގާފައިވާ ކިރިޔާއުމް ބަޔާނާ. ސަބަބަކީ، އަހަރެމެންގެ ޖީބު އާދާކޮށްދިނުން ކޮޅަށް އެއީއެވެ. އަދި އަހަރެމެން ހިނގަންވާނެ މަގަކީ އެއީއެވެ. އެއީ ސަލާމަތް ހިނގުމި މަގު. އެކޮޅުން، ހިނގާ،

ކައުބު އިބްނުލް އަޝްރަފްގެ ހާދިސާއަށް ބަލާލަން. ކައުބު އިބްނުލް އަޝްރަފަކީ، ޔަހޫދީންގެ ޗީފެކެވެ. އަދި އޭނާއަކީ ކުޅަދާނަ ޝާޢިރެއްވެސްމެ. ކޮންމެއަކަސް، ބަދުރު ހަނގުރާމައިގައި މުސްލިމުންނަށް ކާމިޔާބު ލިބުނު ޚަބަރު މަދީނާއަށް އައުމުން، އަދި ކާބު ބިން އަޝްރަފަށް މިޚަބަރު ލިބުމުން، އޭނާގެ ބުނި،

إِنكَانَ هذَا حَقًّا فَاِنَّ بَاطِلُ لأَرضِ خَيرُلَنَا مِن ضَاهِرِهَا

"މިޚަބަރަކީ ތެދު ޚަބަރެއްނަމަ، ދެން ބިންގަނޑުގެ މަތީގައި ދިރިއުޅުމަށްވުރެ، ބިންގަނޑުގެ ދަށުގައި ތިބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހެޔޮވާނެއެވެ." ހާނައަޔި، ޤުރައިޝީންގެ ކުއްޔާރުން ނާކާމިޔާބުވުމުން، ދިރިހުރުމުގެ ހަޤީޤަތަކީ ޤަބުރުއޮތުމެވެ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހައްޤުވެގެންވަނީ މަރުވުމެވެ! ކޮންމެއަކަސް، ދެން އޭއަށްފަހު، މުޝްރިކުންގެ ތެރެއިން މަރުވެގެންދިޔަ މީހުންނާމެދު ހިތާމައިގެ ގޮތުން ޝިޢުރު ހަދަންފެށި. އަދި ޝިޢުރު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަ ދައްކަންފެށިއެވެ. އަދި މުސްލިމުންނާއި ދެކޮޅަށްވެސް ވާހަކަ ދައްކަން ފެށިއެވެ. އަދި ޝިޢުރު މައްކާއަށް ގޮސް، ޝިޢުރުގެ ގޮތުން އެފަރާތުންނަން ފެދުންކުރިއެވެ. އަދި ޝިޢުރު މައްކާއަށް ދިޔައީ، މައްކާގެ މުޝްރިކުންނަށް ދިމާވި ހިތާމައިގައި ބައިވެރިވުމަށެވެ. އަދި ޝިޢުރުގެ ކަންތައްގަނޑު އިތުރުކޮށް، މުސްލިމުންގެ އަންހެން ކަނބަލުންނަށްވެސް ގޮސް ހަދަންފެށި. އެހެންކަމުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަޔާތުކުރެއްވިއެވެ.

مَن لِي بِكَعب أبن الاشرف فَأِنَهُ قَد أذَى الله وَرَسُوله

"ކައުބު ބިން އަޝްރަފްގެ ކަންތައް ހަމަޖެއްސާލާދޭނީ ކާކުހެއްޔެވެ؟ ސަބަބަކީ، އޭނާ الله އަށާއި އަދި އޭނާގެ ރަސޫލާއަށް އަނިޔާދިނީއެވެ!" އެވަގުތުން، އަންސާރުންގެ ބޭކަލެއްކަމުގައިވާ، އައުސް ވަންސައިގެ މުޙައްމަދު ބިން މަސްލަމާ (رضي اللّـه عنه) ވިދާޅުވި، " رسول الله އެވެ. އެކަންކުރާނީ އަހުރެންނެވެ. ކަލޭގެފާނު ބޭނުންފުޅުވަނީ، އަހަރުން އޭނާގެ ޤަތުލުކުރުން ހެއްޔެވެ؟" رسول الله (صلى الله عليه وسلم)

ހަދީޘްކުރެއްވި، އާނއެކެވެ. އެގޮތުން، މިހާރު މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ، ވަޑުދެއް
ވެއްޖެއެވެ. އޭނާ ވައުދުވެފައިވަނީ، ކައުބު ބިން އަޝްރަފު ގަތުލުކުރުމަށެވެ.

ކޮންމެއަކަސް، މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ އެނބުރި ގެއަށްދިޔައީ، އަދި އޭނާ އެކަމާއި
ވިސްނަންފެށި. އަދި އޭނާއަށް އެކަން ފެންނަނީ، އުނދަގޫ ކަމެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ކައުބު ބިން
އަޝްރަފާ، ދޫދިޔުން ދިޔައީ ސަލަހަދުއްދީއްގައި ހުރި ކާއްޗާއޭއްގައި ދިޔައީ ދީހާ.
އުސަލަހައްދު ވަރަހުގެންވަނީ އޭނާގެ ސަލާހަކުރުން. އެގޮތުން، އޭނާ ކުރުމަށް ވަރަށް ވަރަށް
އުނދަގޫ ކަމެއް. އެގޮތުން، މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ މިކަމާއި ވަރަށް ކަންބޮޑުވިއެވެ.
އަދި އޭނާ މިކަމާއި ކަންބޮޑުވުމުގެ ސަބަބުން، ހަމައެކަނި ބަނޑުފުރާނަ މުއްދަތަކާ ވަރަށްވުރެ
އިތުރަށް އޭނާގެ ކައިން ބުއިން ހުއްޓިއްޖެ. ތިން ދުވަސްވަންދެން، އޭނާ ކާންބޮއެއްނުލި
ހަމައެކަނި ކިރިޔާ ދިރިހުރުމަށްވަރަށް.

ކޮންމެއަކަސް، މިޚަބަރު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ލިބިވަޑައިގަތެވެ. އަދި
އެކަލޭގެފާނު އޭނާ ގެންނަވާ ސުވާލުކުރެއްވިއެވެ. "މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާއެވެ!
ކޮންކަމެއް ދިމާވީހޭއެވެ؟ ތިބާ ކައުމާއި ބުއިން ހުއްޓީ، އެއީ ކީއްވެ ހޭއެވެ؟" މުހައްމަދު
އިބްނު މަސްލަމާ، ޖަވާބަށް، ވިދާޅުވިއެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރެއްވި،
އެއީ ކީއްވެހޭއެވެ؟ އޭނާ ދެންނެވި، އަހަރެން ކަލޭގެފާނަށް، ކަމަކަށް ވައުދުވީމެވެ. އަދި
އަހަރެންގެ ހިތްއަރަސް، އަހަރެންނަށް އެކަން ކާމިޔާބު ކުރެވޭނެތޯއެވެ! އަހަރެންގެ
ހިތްއަރަސް، އަހަރެންނަށް އެކަން ފުރިހަމަކުރެވޭނެތޯއެވެ! رسول الله (صلى الله عليه وسلم)
ހަދީޘްކުރެއްވި، أنما عَلَيك الجَهد މާނައީ، "ތިބާ ކުރަންޖެހޭނީ ނަރާގެސް ކަމެކޭ، ތިބާ
އެކަމަށް ވަންޖެހޭ ހިތްވަރު ކުރަންވާނޭ، ބާކީ ބައި الله عزّ وجلّ އަށް ދޫކޮށްލުމެވެ."

ޖޯބުވެލީ ތަކުންނާއި އުނދުންނާވެ! އަޅުގަނޑު މިވާހަކަ ދިރިސާބުން ބުރަކި ޖަމާސާރަން.
އަދި އަޅުގަނޑުމެން ބަލާލަން ބޭނުންވަނީ، ސަލާމަތްވުމުގެ ކިބައިގައިވާ އޮތް ހިތްވަރާއި އަދި
އެބަކަމުންގެ އޮތް ޝަރުޢަން. އެގޮތުން، މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ، އެކަމަން
ވިސްނަވަމުންދިޔައީ ބޮޑުކަމުން، އެކަމަކަށް ކައިބޭއެއް ނުހުދި. އެކަމަކަށް އެކާ ކުރިން
ދިރުއްޖުމުންއަދި އާންމު ގޮތަކުން ދިރިއުޅޭ ނުޖެހުމަށް. އެކަމަކަށް އެކަމަކީ، ވަރަށް ސިރިއަސް
ކަމެއް. އެކަމަވީ، ވަޔުދުއް ފެފެއިއެވެ. އަދި މިޒާތު އެކަ ކަންބޮޑުވެވޭ، އެކަމަކަށް އެކަމަން
ފުރިހަމަކޮށް ނަގުދުވައްދާތީއެވެ. އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ގާތު، "މިބާ
މިބާގެބައި އަދާކުރުމަށްދެވޭ، ބޭނުބައި الله އަށް ދަންނަވާނެ" މިހެން ހަދިޔާކުރައްވަންދެން،
އެކަވީ އެކަމަކަށް އެކަމަން ފުރިހަމަކޮށް ނަގުދުވައްދާތީ، ވަރަށް ކަމްބޮޑުވެފައެވެ. އެހެނަސް،
އެކަމަކަށް އެހެން ހަދިޔާކުރައްވަމުން، އެކަމަކަށް ހިތްހަމަޖެހުން ލިބި، އަދި އެނބުރި ކުރިން
ބައިގަން ފުރުޞަތެވެ. އަޅުގަނޑުގެ ސަލާމަތީ، މިބާ ކަމްބޮޑުވެފައި، ކިޔަވަރަން ހެއްދެވެ؟
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އިއްޒަތުގެ ކަމްބަޚާއި ހަމައަކަށް އަންނައިރު، އަހަރުމެން
ކަމްބޮޑުވެފައި ކިޔަވަރަން ހެއްދެވެ؟ އިސްލާމްދީނުގެ އިއްޒަތުގެ ކަމްބަކަން އަންނައިރު،
އަހަރުމެން ކަމްބޮޑުވެފައި ކިޔަވަރަން ހެއްދެވެ؟ الله عزّ وجلّ ގެ ޖޯޝް، ކިރިޔާ ފުރުއާނުގެ
ކަމްބަކަން އަންނައިރު، އަހަރުމެން ކަމްބޮޑުވެފައި ކިޔަވަރަން ހެއްދެވެ؟ އަހަރުމެން ކިޔާ
ސިރިއަސްކަން މިކަންކަން ނަގަންހެއްދެވެ؟ މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ، ޙިންދުވަސް
ވަންދެން، ދުވާލާއި ރޭގަނޑު، އޭނާ ދިއްޔާ ކިރި ވަޑާތަ ގެދު ވިސްނަމުން. އަހަރުމެން
ބޭނުންވަނީ، ސަލާމަތްވުމުގެ ހިރިކަހަލަ ޖެޝްހުރުމަން.

ކަންމައްސަސް، މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ ވިދާޅުވި، "رسول الله އެވެ! އެހެންވީއްޔާ،
ކަލޭގެފާނާއި ދުރަށްގޮސް ކަންމު ވާހަކައެއް ދެއްކުމުގެ ހުއްދަ، ކަލޭގެފާނު އަހަރެންނަން
ދެއްވަންޖެހެއްވެ!" (ކިޔުމުގެ އެއްބަސް، އަހަރުމެން ކަލޭގެފާނާއި ދުރަށްގޮސް ވާހަކަ
ދައްކަންޖެހުމެވެ.) އެގޮތުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދިޔާކުރައްވާ، "މިބާ
ބޭނުންވާ ވާހަކައެއް ދައްކާށެވެ." އެހެންކަމުން، މިއީ ހަރުބަޔަ ހުޖާގެ ބައެކެވެ. (އެއީ،

ހަނގުރާމައިގައި މަކަރުހެދުން) އެގޮތުން، މުހައްމަދު އިބުނު މަސްލަމާއާއި އަބޫ ނާއިލާ އެކު ފަސްމީހުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ހާއްސަ މަސައްކަތުގެ ހަރަކާތް ހިނގާ ގުރޫޕެއް ހެދުނެވެ. މިބޭފުޅުންނަކީ، އަލްއައުސްގެ ބޭފުޅުން. މިފަސް ބޭފުޅުން ރާވަމުންދިޔައީ ކައުބު ބިން އަޝްރަފު މަރާލުމަށެވެ. ކޮންމެއަކަސް، މުހައްމަދު އިބުނު މަސްލަމާއަކީ، ކައުބު ބިން އަޝްރަފާއެކު ކޮލިޝަން ހަރަގާހައިވާ މީހުންގެވެ. އަދި އަބޫ ނާއިލާ ކައުބު ބިން އަޝްރަފުގެ އެއްކިރުބުއިމުގެ ގޮތުން އަބެބެކެވެ. އެގޮތުން، މިބޭފުޅުން ކައުބު ބިން އަޝްރަފުގެ ކައިރިއަށްގޮސް ބުންޏެވެ. "މިމީހާއަކީ (ޔަޢުނީ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم)) އަކީ، الله ގެ ފަރާތުން އަހަރެމެންނަށް ޖެހިފައިވާ މުސީބާތެކެވެ. އަދި އޭނާގެ ސަބަބުން އަހަރެމެންނަށް އަރަބިންނާއި ހަނގުރާމަކުރަންޖެހި، އަދި އަރަބިން މިއަދު ބަލިވީ، އަހަރެމެންނީ އެމީހުންގެ ދުޝްމަނުންކަމުގައެވެ." ކައުބު ބުނި، "އަހަރެން މިވާހަކަ ކުރިން ބުނީމު ނޫންހެއްޔެވެ! އަދި ތިބާއަށް މިއަށްފަހު، ގާއުދަނމު، ވަގުތުތަކުން ފެންނާނެވެ." ދެން މުހައްމަދު އިބުނު މަސްލަމާ ވިދާޅުވި، "އަހަރެމެން ބޭނުންވީ މިހިރާކަމެއް ނިމޭން ގޮތެއް ބަލާށެވެ. ދެން މިކަމަށްގެނެސްގައި އެގެން ހަދައިގެން އަހަރެމެންގެ ފައިސާގެ ކަންތަން ވަރަށް ދަރަދަން ހިނގައްޖެއެވެ. އެގޮތުން، އަހަރެމެން ބޭނުންވަނީ، ތިބާގެ އަތުން ފައިސާކޮޅެއް ދަރަންޏަކަށް ނަގާށެވެ." މިވާހަކަތަކުގައި މުހައްމަދު އިބުނު މަސްލަމާ ދައްކަވައިދެނީ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަކީ އެމީހުންނަށް އޮތް މުސީބާތެއް ކަމުގައެވެ. އަދި އޭނާ ބޮޑު ހަރަދުއްކަމުގައެވެ. އަދި މިޝަކުވާގޮތަކުން ކައުބު ބިން އަޝްރަފަށް ސިފަކޮށްދިފައިވީ، އެބޭފުޅުންގެ ނިޔަތުގައި، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއިމެދު އޮތް ހިތްހަމަނުޖެހުމާއި، އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) މަދީނާގައި ހުރުން އެބޭފުޅުން ނުގަބޫލުކަމެވެ. ކޮންމެއަކަސް، މިވާހަކަތައް ކައުބު ބިން އަޝްރަފަށް ވަރަށް ކުދިހަރައެވެ. ދެން ކައުބު ބިން އަޝްރަފު ބުންޏެވެ. "ތިބާ އަހުރެންނަށް ފައިސާ އަނބުރާ ދައްކާނެކަމުގެ ޔަގީންކަމުގެ ގޮތުން ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދޫކުރަންޖެހޭނެއެވެ." ދެން މުހައްމަދު އިބުނު މަސްލަމާ ވިދާޅުވިއެވެ. "ތިބާ ބޭނުންވީ ކޮން އެއްޗެއް ހެއްޔެވެ؟" ދެން ކައުބު ބުންޏެވެ. "ކަލޭމެންގެ އަންހެނުން އަހުރެންނާއި ހަވާލުކުރާށެވެ." ދެން މުހައްމަދު އިބުނު މަސްލަމާ

ވިދާޅުވިއެވެ. "ތިބާއަކީ އަރަބީންގެ އެންމެ ރީތި ފިރިހެނާކަމުގައިވާއިރު، އަހަރެމެންގެ އަންހެނުންނެއް ނުދޭނަމެވެ." ދެން ކާބު ބުނެއެވެ. "އަހަރެންވިއްޔާ ކަޅުކުލަގެ ދަރިން ހަވާލުކުރާނެވެ." ދެން މުޙައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ ވިދާޅުވިއެވެ. "އަހަރެމެންގެ ދަރިން ތިބާއާއި ހަވާލުކުރުވިއްޖެނަމަ، އެކުދިންގެ މުޅި ހަޔާތުގައިވެސް އެކަމުގައި ޢައިބުކުރާނެއެވެ. ޢާރުނާވާނެ، ކުޑަފިއްސާވަކަން އެކުދިން ރަހުނުކުރި ކަމުގައެވެ." ދެން ކާބު ބުނެއެވެ. "އަހަރެންވިއްޔާ ކަޅުކުލަގެ އަހަރެމެންނަށް ދޭނީ ކޮންއެއްޗެއްތޯ؟" ދެން މުޙައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ ވިދާޅުވިއެވެ. "އަހަރެމެންނަށް ހަތިޔާރެވެ." (މުޙައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާގެ ރޫޙާނީ ހަތިޔާރާއެކު އައުމުގެ.) އެގޮތުން، ކާބު ބިން އަށްފަރުދު މިގޮތާއި އެއްބަސްވިއެވެ. ދެން މުޙައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ، އޭނާގެ ގޯތިކައިރިއަށްގޮސް، ކަންތައްތައް ރޭވިފައިހުރިގޮތް ކިޔައިދީ ތައްޔާރުވިއެވެ.

ދެން ރޭގަނޑު ދަންވަރު މުޙައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ، ކާބުގެ ކޮއްބޭބޭގެ ކައިރިއަށްގޮސް، ކައުބު ތިރިއަށް ފޭބުމަށް ބާރަށް ގޮވިއެވެ. (އަސްވަރު އަޅު އައުލާދީއަށް، މިކާއްބޭއަށް ޢާރަކަށްކުރިމަތިވާ ފުރުސަތު ދިނުމެވެ. މިކައްބޭއަކީ މަދީނާއި މަދު ރިޔާސަތުގެ ވެރިކަމެއް ކައިރިވައިވާ ކޮއްބޭއެކެވެ. މިގޮތުގައި އޭނާގެ ބައިމީހުން އެބަހުރެއްޖެވެ.) ކަސްދުއަހަށް، އޭރު ކައުބު އުޅުނީ އަލަށް ކައިވެނިކޮށްފައެވެ. އަދި ކައުބުގެ އަންހެނުން ގާތަށް ބުނެއެވެ. މިގަޑި ރީތި، މިހަކަށް ޖަވާބުދޭކަށްނުވާނެ. ގާތަށް ފަރުވާނުދެއެވެ. އަދި އޭރުއަވަހަށް އަވަސްވެގެން ދުވަހު ދާގެ ވަގުތެވެ. ދެން ކައުބު ޖަވާބުގައި އޭނާގެ އަންހެނުންނަށް ބުނީ، "އޭނާ އަވަސްގެ ދަރިބޭ މުޙައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާއާއި، އަހަރެންގެ އަދި އޮބާ ނާއިލާއެވެ. އޭގައި ކަންބޮޑު ނުވާނެއެވެ." (މިއީނ ދަރުކަވައިދީން، އޭލިޔަސްގެ ޖާހިލިއްޔަ ދުވަސްވަރުން ފިރިޔަނުވެސް ދަރުމަޖެހިކަމުގެ ދަރަޖަ ގޮޅިގައި އޮތުކަން.) ދެން ކައުބު، އޭބަކާފުނާ ބެއްދަދުކުރުމަށް ޖެހިކައި ޑީރިއަން ފޭބިއެވެ. ކައުބު ޑީރިއަން ފޭބުމުން، މުޙައްމަދު ބިން މަސްލަމާ ވިދާޅުވިއެވެ. ޝައުބުލް އަޅާގެ ވަޒީރުގެ ހިނގާފަސްދާ ހިނގާލާށެވެ. ދެން ދެފަރާ އެކުގައި އާވަޒީރުގެ ހިނގާލުމަށް ނުކުތެވެ. މިގޮތުން ތަންކޮޅަށް ހިނގާފަހުން،

ކައުބުގެ އިސްތަރިގަނޑުން ވަސްބަލާލިއަސް އެންމެ ރަގަޅުމޯ، މުހައްމަދު ބިން މަސްލަމާ

އަހާލިއެވެ. ކައުބު ޖަވާބުގައި ބުންޏެވެ. "އެންމެ ރަގަޅުވެ. އަހުރެން ވަރަށް ރީތި

އަންހެނަކާއި ކައިވެނި ހަމަޖެހިއްޖެއެވެ..." މިވާހަކަ ވަރަށް ބޭރުފުށުގައި ކައުބު ދެކެވިއެވެ.

ދެން ކައުބުގެ ބޮޑުން ވަސްބަލާލުމަށްފަހު، ވަރަށް މިރު ހުވަނދުއްގެ ވަސްހުރިކަން މުހައްމަދު

އިބްނު މަސްލަމާ ވިދާޅުވިއެވެ. ދެން މިގޮތަށް ވާހަކަދައްކަމުން، ދުވާލުން މިހުނާއި ދުރަށް

ހިގައްޖެއެވެ. މިގޮތަށް ހިނގަމުންގޮސް، އަނބުރާވަސް މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ

ވިދާޅުވިއެވެ. އަދި އެއްފަހަރު މިބާގެ ބޮޑުން ހުއްޓުވާ؟ މިއަށް ހުވަނދުން

ހުދަހާވާ މިރުވަހެއް ދުވެއެވެ. ދެން ކައުބު ބުންޏެވެ. "އެންމެ ރަގަޅުވެ. ވަސްބަލާލާށެވެ."

ދެން މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާ ކައުބުގެ ބޮޑުގެ އިސްތަރިގަނޑުގައި ހިފާ

ވަސްބަލާލުމަށްފަހު، ކައުބުގެ ގައިގައި ބާރަށް ހިފަހައްޓާ، އެހެން މީހުންނަށް

ސިފައިތަކާއިލާއެވެ. އަދި ސިފައިންތަކޭ، މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާގެ ގޮތުގެ މީހުން

ކައުލިޔަކަށް ނުރާލު، ކައުބަށް ހަމަލާދިނެވެ. ނަމަވެސް އެދުވުން ހަމަލާގައި އޭނާ ގަތުލުއް

ނުކުރުވުނެވެ. އަދި އެކަލޭގެ އެހީއަށް އެދި ހަކަތާލަމުން ދިޔައެވެ. މުހައްމަދު އިބްނި

މަސްލަމާ ވިދާޅުވީ، އޭރު ކައުބުޖެހޭކަމުގެ ބަދުރީބަދުވެސް ދިޔައްލަންޖަހައިފިއެވެ. އަދި

އަހަރެންގެ އަތުގައި ހަނޖަރެއް އޮތުކަން ހަނދާންވެގެން، އެހަނޖަރު ނަގައި، އެހަނޖަރު

އެކަލޭގެ ބަނޑަށްޖަހައި، ކުނިގަނޑުގެ ކަރިތާއިޖެހެންދެން ތިޔަން ދަމައިގަތުމަށްފަހު،

އަހަރުމެން އެތަނުން ދުއްވައިގަތީމުއެވެ.

އަދި އެހެންފަހު، އެބޭކަލުން ބާރަށްދުވެގަތުމުން މަދީނާއަށް އައީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެކަލޭގެ ހަބަރުކޮށްދިނުމަށެވެ. ދެން ކައުބު ބިން އަޝްރަފު ގަތުލުވެއްޖެކަމުގެ

ޚަބަރު ހަބަރު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދެއްވިއެވެ. މިދެންނެވުމުން، އަދި އަހުރެ

ވަނީއެގެ، މުހައްމަދު އިބްނު މަސްލަމާއާއި އެކުގެ ބޭފުޅުން މިހެން، رسول الله (صلى الله

عليه وسلم) އަށް ފުރައްސާރަކުރި މީހާގެ އަމަލުކުރި ބޮލެވެ. މިގަޑިގެ ވާހަކަ ސަލާމް

ބަރާބަރަށް ވެއްޖެ. މިދެންނެވުން ހުރިސާއިރު، އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله)، އެކަލޭގެ ފޮތުގެ

ޚާއްޞަކޮށްވާ الصا رم المسلول على شاتم الرسول، ވާނަމަކީ، "رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްޗެހިކިޔާ މީހާގެ މައްޗަށް، ޙުކުމެއް ދަމައިގަންނަވާފައިވާ ކަނޑި"، މިފޮތުގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ ވާހަކަތަކެވެ. އަދި އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله)، މިކަމާއިބެހޭ ބައެއް މުހިންމު ކަންތައްތައް ބަޔާންކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އަޅުގަނޑުމެން އެކަންތައްތަކަށް ބަލާލާން.

ފުރަތަމަ، އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ގެންނަވާފައިވަނީ، އަލްޙާފިޡު (رحمه الله) ރިވާޔަތެއް. އަލްޙާފިޡުޛަހަބީ، ސިޔަރުއަޢުލާމުގެ އިލްމުވެރިއެއް. އެގޮތުން، އަލްޙާފިޡު ބަޔާންކުރައްވާފައިވަނީ، އެކަން ހިނގުމުން ކުރިމަތިވި ކަންތައްތަކަން. ސަޙާބާ، މިއީ އާދައި ބޮޑު ގޮތުން މުހިންމު މީހަކާއި ދޭތެރޭ ހިނގުން ކަމަކަށްވުމާއި، އަދި ހާއްސަ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ކަމަކަށްވުމުން، ކުރިމަތިވާނެ ކަންތައްތަކަކީ، ބޭނުމީ ކަންތައްތަކަށް ކަމުގައިވުން. މިކަމުގެ ސަބަބުން، ރަސޫލުންގެ މުޢާމަލާތުން، ޖަމާޢަތުގެ ވަރަށްގިނަ ބިރު ކަޑަތުގެ މުޢާމަލާތު މަދީނާގައި ވަރުގަދަ ޝަރީޢަތް ޤާނޫނުތަކުން. އެގޮތުން، އަލްޙާފިޡު ވިދާޅުވަނީ، "ޔަހޫދީން މުޝްރިކުންނާއެކު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް ގެނދިޔުން ގައިސް ދެންނެވީއެވެ. ހަހަރުމެންގެ ބޭރުގައި ގާތް، އަދި ހަހަރުމެންގެ ޙިޔާތުގެ ބޭރުއިން ހިފާ މިހާރު، ތަކައި ގަތުލުކުރިވިއްޖެއެވެ!" އެވިދިން ބުނެފައިވަނީ، قُتِلَ غِيلَه އިޤާގެ މާނައަކީ، ސިއްރު އެޓެކްކުރުމެއްގައި ގަތުލުކުރުން، އިނގިރޭސި ބަހުން ދަންނަވާނަމަ، އެސެސިނޭޝަން (Assassination) އަދި މިބަސް ބޭނުންކުރެވޭ، ނުރަގަދު ގޮތެއްގެ މާނައިގައެވެ. ސަޙަބާ، އެއީގެ މާނައަކީ، އާންމުކޮށް ގަތުލުކުރުމެވެ. އަދި އެކަން ކުރުމުގައިވަނީ، ސިއްރިއްޔާތުގައެވެ. އެކަން ކުރުވީމައިވަނީ، އާންމުކޮށް އެކަން ނޭނގެއެވެ. އެއީ ފަރަތްއެއްގައިވެސް މުޤަރަބާއެއް ނުދެވެ. މުޤަރަބާގެ މާނައަކީ، އެކަކާއި އެކަކު ހަނގުރާމަކުރާ ގޮތަކަން، މިގޮތަށް ހިނގިކަމެއް ނުދެވެ. އާނާ ގަތުލުކުރުމުގައިވަނީ، އާންމުކޮށް ނޭނގެއެވެ.... އަދި އެވިދިން ބުނީ، "އާނާ ސިއްރިއްޔާތުގައި ގަތުލުކުރުމުގައިވަނީ،

އޭނާ އެއްވެސް ކުށެއް ނުކޮށް ހުއްޓައެވެ." އެވިދާޅުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަރި ކިޔައިދިނުމާ ސުވާލުކުރި، "ކަޢުބު ބިން އަލްއަޝްރަފު، ގަތުލުކުރައިދޭނީ ކާކުހެއްތޯ؟" ސަހާބީން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި، ހާޟިރީންނާއި ދެމެދު ސުވާލުކުރައްވައިގެ އެއްބަސްވުމެއް ގެއްލުނުކޮށްދިނުމެވެ. އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) މުޙައްމަދު ވަޢުދުވެރިކަމުގެ، ހާޟިރީންނާއި ސުވާލުކުރައްވައިގެ އެއްބަސްވުމެއް ގެއްލުނުކުރައްވާފައިވުމީ، ސުވާލަކީ ގޮތްތަކެއްގައި މަޝްވަރާ ވާހަކައެއް. ދެން މިހާރު، ކަޢުބު އިބްނު އަލްއަޝްރަފު އެވަނީ ގަތުލުކުރުވުމެވެ. އަދި ސުވާލުކުރި، އޭނާ ގަތުލުކުރުވުމަށް ކާކުހެއްތޯ؟ އެކަން ހިނގަން ތިޔާމީ ކާކުހެއްތޯ؟... رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ޖަވާބުގައި ހުއްދަދެއްވުން ކޯއްޗެއް؟ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހުއްދަދެއްވުމެވެ.

إِنَّهُ لَو قَرَّ كَمَا قَرَّ غَيرُهُ مِن مَّن هُوَ عَلَى مِثْلِ رَأيِهِ مَغْتِيل وَلَاكِنَّهُ نَالَ مِنَّا الاَذَى وَهَخَانَ بِشِّعر وَلَم يَفعَل هَذَا اَحَدٌ مِنكُم اِلَّا كَانَ السِيف

މާނައީ، "އޭނާގެ ހިޔާލުގެ މީހުންގެ ތެރެން، އޭނާ މަޤާން ހުރިނަމަ، ނުވަތަ އޭނާއާއި އެއްހިޔާލުގެ މީހުންތެރެން އޭނާ މަޤާން ހުރިނަމަ، އޭނާ ގަތުލުވެގެން ނުދިޔައީސްވެ! އެކަމަކު، އޭނާ އަހަރެމެންނަށް އަނިޔާވެރިވިއެވެ. އަދި އޭނާގެ ޝިއުރުތަކުން މުދުވެރިކަން، އަހަރެމެންގެ އަބުރުބޯވިއެވެ. އަދި ކަލާމުގެ ތެރެއިން އެކަކުވެސް މިގޮތަށް އަމަލުކޮށްފިނަމަ، އަހަރެމެން އޭނާއާއި ދެމެދު މުޢާމަލާތްކުރާނީ، އަހަރެމެންގެ ކަނޑިންނެވެ!"

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އެހެންދެއްވުމުން، ވަރަށް ގިނަ މީހުންގެ ހިތްގައި، ކަޢުބު ބިން އަޝްރަފު ގަތުލުކުރާ ގޮތައި އެއްގޮތަށް ގަތުލުކުރުމުގެ ވާހަކަ. އެހެންނަމަ، އޭނާ ގަތުލުކުރުވުމަށް އެހެންވެއްޖެ ނޫނެވެ. އެގޮތުން، އޭނާ ގަތުލުކުރުވުމަށް، އޭނާ ގަތުލުކުރާގޮތަށް ސަހަބަކަން ނޫން. އޭނާ ގަތުލުކުރުވުމަށް، އޭނާ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދެކެ ނުރުހުންވެއެވެ. ނޫން. އޭނާ ގަތުލުކުރުވުމަށް، އޭނާ މުސްލިމުންދެކެ ނުރުހުންވެއެވެ. ނޫން. ވަރަށް ގިނަ މީހުންގެ ހިތްގައި އަބުރުބޯކަން، އެވިދާޅުގެ

ހިތްތަކުގައިވެއެވެ. އަދި އަހަރެމެންނަށް އެވިރިން އެގޮތަށް ތިބެމަށް ދޫކޮށްލާފައެވެ.
އެހެންމީހުން މަޖުބޫރުކުރިޔަސް އެހާވެސް މަޖުނޫނުކުރާ، އަހަރެމެން އެކާ ގަބޫލު
ނުކުރުމެވެ. ނަމަވެސް، އެކާ އަހަރެމެންނާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަދެއްކިއެވެ. އެކާ
ތިމަންނަކާގެ ޖާނާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަދެއްކިއެވެ. އަދި އެކާ އެނާގެ ގެންގުޅުމަކުން
ތިމަންނަކާގެ ޖާނގެ އަމުލަށްޓަކައެވެ.

ދީން އެއަންގެ، އެކަކާގެ ޖާން ވެރަން ސާލިހުން ދަރުކިންނަން ބައިންކުރުއްވީ، ކަލާމުންގެ
ތެރެއިން އެއްވެސް ދަރުދިއަކު ނުވަތަ މުސްލިމުންގެ ތެރެއިން އެކަކުވެސް، ކަލާމުންގެ
ބަސްތަކުން ތިމަންނަކާގެ އަމުލަށްޓަކައިން މަސައްކަތްކުރުންހިނަމަ، އަހަރެމެން ކަލާމުންނާއި
މެދު އަމަލުކުރާނީ މިގޮތަށެވެ. ވާހަކަ ދެއްކުމަށް ނޯންނަނީއެވެ. މަޢުލޫމާތުދީމަށް
ނޯންނަނީއެވެ... ކަލާމުންނާއި ތިމަންނަކާގެ ޖާނާއި ދެމެދު އޯނަން ކަނޑައެވެ. އަދި
އެކަކާގެ ޖާން އެވިރިހުނަން އެކަން ވަރަން ރަގަޅަން ސާލިހުދީފައިވިއެވެ. އަދި ދީން އެއަންގެ
އެކަކާގެ ޖާން އެވިރިން ގެންނަވާ، އެވިރިން ގެއްލާ އެއްބަސްވުމެއްގައި ސޮއިކުރައްވިއެވެ.
އެއްބަސްވުމުގައި، އެއަންމެން އެއްބަސްވެފައިވާ، އެކަކާގެ ޖާނާއި ދެކޮޅަށް އެވިރިން ވާހަކަ
ނުދައްކާނެކަމަށް.

އިބްނި ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވެއްޖެ، "އަދި މިކަންތަން ދަލީލުކޮށްދެނީ، الله އަށާއި އަދި
އޭނާގެ ރަސޫލާއަށް ގޯނާކުރުމަކީ، އެކަންކުރި މީހަކު ގޮތުގައި ކުރުމަކީ މުސްލިމުންނަށް
ހިތްވަރު ދެވޭނެކަމެއް ކަމެވެ. އަދި އެއީ މުސްލިމުންނާއި އެއްބަސްވުމެއް ބާތިލު
ވިޔަސް ވެއެވެ. އަހުދު ޚިޔާނާތް ވެއެވެ."

އެގޮތުން، މިޒާކުރި ދީނާއި ބެހޭ ޤާނޫނާ ބާރުވަރު ވާހަކަދެކީ އަދި ޝަރުޢީ ދީނާގެ ދަލީލަކީ،
އިބްނި ތައިމިއްޔާ (رحمه الله)، އެކަކާގެ ޖާން ކޮށްގައި ރައްދު ދެއްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،

އެކަށޭގޮތުން މިޒާދިސާ ބޭނުންކުރައްވާ ދަރީފުޅުކޮށްދެއްވާ ފަދައިން، މިޔުނިކާއި ދެކޭގޮތް ދެއްކިފައިވާ ވަރަކަމަކަށް ބާރިޔު ވަރަކަމަކަށް ކަމެވެ.

އިބްނު ޤައްޔިމް (رحمه الله) އަދިވެސް ވިދާޅުވެފައިވަނީ، "ބައެއް މީހުން އެހެރީބުގެ މާނައަށްބަލާފައި މަސައްކަތް ކުރެއްވެ. އަދި އެހެން މީހުން ބުނަމުންދަނީ، ކައުބާ ގަބޫލުކުރުވާ ސަލަބޮލި، ކައުބާ މަސައްކަތްކުރުމުންދިޔައީ، ކުރިޔާރުން ޖަދުވަލުކާރ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ހަމަޖެހޭ ކުރުމަށް ހިތްވަރުދިނުމުން ކަމުގެއެވެ. އަދި އޭނާ ގަބޫލުކުރިވިފައިވަނީ، އޭނާގެ ބަސްތަކުގެ ސަލަބުން ނޫންކަމުގެއެވެ."

އިބްނު ޤައްޔިމް (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "ނޫނެކެވެ. އޭނާ ގަބޫލުކުރުވިފައިވަނީ، އޭނާގެ ގެންގުޅުއްވާ ސަލަބުންނެވެ. އަދި އެކަމަކު، އޭނާ މަސްހާއަށް ދިޔުމުގެ ކުރިންވެސް ކޮށްފައިވާ ކަމެކެވެ. އެހެނިހެން، އެހެނިހެން ހާލަތްތަކުގައި، އޭނާ މަސްހާއަށް ގޮސް، އެވަރުން މުސްލިމުންނާއި ދެކޭގޮތް ހަމަޖެހުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމާއި އެއްވެސް ގުޅުމެއް ކުރިކަމެއް ނޫނެވެ. އެކަން ހިނގާފައިވަނީ، ޒާތްސަކަތް އޭނާގެ ގެންގުޅުއްވާ ސަލަބުންނެވެ!" އަދި ދެން އެއަށްފަހު އެކަށޭގެން ވިދާޅުވަނީ، "އިބްނުލް ޤައްޔިމް ކުރުވުމަށްފަހު ކަމަކީ، އޭނާގެ ދުލުން މިހުނަރުން ގަބޫލުކުރުވެވެ. ކާފަރުންގެ ޙާލަތުން މަޖިލީހުނަރުން ހިތްވަރުގެ ގެންގުޅުއްވާ، އަދި ކާފަރުންނަރުން ހަމަޖެހުމަށް ހިތްވަރު ދިނުމުގެ ގޮތުން ގެންގުޅުން ހުރުމެވެ. އަދި އިސްލާމްދީނަށް ހަމަޖެހުމަށްވެފައިވާ އަދި އިސްލާމްދީނުގެ އަޚްލާޤީ ޒާތްތަކުން އެއީ ގެންގުޅުމެވެ. އަދި ކާފަރުންގެ ދީނުނަރުން އިސްލާމްދީނުގެ ގެންގުޅުން ހުރުމެވެ. މިހުރިހާ ކަންތައްތައް ކުރުވިފައިވަނީ، އޭނާގެ ދުލުންނެވެ. އަދި އޭނާ މުއުމިނުންނާއި ދެކޭގޮތް އަމަލީގޮތުން ހަމަޖެހުމަށްކުރުމުގެ އެއްވެސްކަމެއް ކަންތައްތައް ނުވެއެވެ. އަދި އިބްނުލް ޤައްޔިމް ކުރިޔާރުވެސްކަމަކީ، އޭނާގެ ދުލުން މުސްލިމުންނަރުން ގަބޫލުކުރުވެވެ. އަދި މިއީ ހުއްޖަތް، މިވަދަކަމަކާއި ދެކޭގޮތް ވަރަކަދައްކާ ކަންމު މިހާރާއި ދެކޭގޮތް، ދެއްކޭނެ ދަރީފުޅެވެ. އަދި މިކަމުން ސާފުކަން

އެނގެވި، الله އަށާއި އެކަލާނގެ ރަސޫލާއަށް، ދެކޮޅުވެރިކަމުގެ ގޮތުން ފުރައްސާރަކޮށް އަދި އަދުވަތްތެރިކަމަށް، އެފަދަ މީހުންގެ، އެއްވެސް ގޮތަކުން ރައްކާތެރިވުން ވާނެ އެއްޗެއް ނުވެއެވެ."
އެގޮތުން، މިދެންނެވުނީ، ކަޢުބު އިބްނު އަޞްޙާބުގެ ވާހަކަ. މިކަމަކީ އަހުދު ވަޅަނައިގެ ބަޔަކުން ކުރިކަމެކެވެ.

ދެންއޮތް ވާހަކައަކީ، ކަޢުބު އިބްނި މާލިކުގެ ދަރިކަލުން ވިދާޅުވަނީ، "އަޅުގަނޑު ހުރި ހާލަތަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކުރިފުޅުމަތީގައި ވާދަކުރުމުން ދިޔަ ދުސްމިނާ ކަރަޔަ ބައްކެވެ. އެއީ ތަބޫކު ހަނގުރާމަ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ރިޔާސަތުގައި ކަންކުރައްވާ ތަބޫކަށް ދަތުރުކުރައްވަމުންދިޔައީ ކުރުމަކީ." އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުވެސް ވާދަކުރުމުން ދިޔައިރު، ދެ ރަށް ކުދިކުދި ތައްޔާރުވެގެން ދިޔައީ ދުވަސް، ނުވަތަ މުޅި ތައްޔާރުވެގެން ދިޔައީ ދުވަސް، ނުވަތަ މުޅި ދުވަހުގެ ތައްޔާރީގައި ކަމެއް ތައްޔާރުވެގެން ދިޔައީ ދުވަސް، ނުވަތަ ރިޔާ އަންހެނަކާއި ކައިވެނި ކުރެވުނު ކަންތައްތަކުގެ ދުވަސް، ނުވަތަ މުޅި ކަންތައްތަކުގެ ތައްޔާރުވެގެން ދިޔައީ ދުވަސް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ވާދަކުރުމުން ދިޔައީ، ކަންތައްތަކާ ބެހޭ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދަތުރުފުޅުގައި، ކަންތައްތަކާ ބެހޭ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދަތުރުފުޅުގައި.

އެހެންކަމުން، ހަޖަރަތުގެ މިހެން މަޖިލީހެއް ބޭއްވި، އަދި އަޅުގަނޑުން އެމަޖިލީހުގައި ބުނީ، "އަޅުގަނޑު ވަންހައިގެ ބޭކަލުން ކަމިއްޔާބުކަމާއިއެކު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އެއް ދުށުމަހަކު، ސިޔާރަތްކުރައްވައި ގެއްލުކުރުމުގައި ކަމިއްޔާބު ހޯދައިދިނެވެ. އަހަރެމެންނަށް އެގޮތަށް ކަންތައްކުރުމަށް ޖެހުނެވެ. އެހެންކަމުން، ކަޢުބު އިބްނި އަސްލަމީގެ ބަސްމަގުން، އެކަން ނުބައި ދުސްމިނުނަށް ކަކުޅައްކުރެވޭތޯ؟ އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުން، ނިންމުމަކަށް އައީ، އެހީތެރި، އަޅުގަނޑު ކަމުގެއެވެ." ކަންތައްތަކެއް، އަޅުގަނޑުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހާއި ބައްދަލުކޮށް، އަޅުގަނޑުންގެ ޚިޔާލު އެކަކުގެ ވާހަކަ ހުށަހަޅާ ދެންނެވީ، އަޅުގަނޑުމެންވެސް އަހަ ހާއިމާ ކަންކުރަމުން ބޭނުންވަނީ އެބައްތެވެ. އެހެންކަމުން، رسول الله (صلى الله

علیه وسلم) އެޅުއްވުން ގަބޫލުކުރައްވާ، އެޅުއްވުމާއި އެއްގޮތަށް އެބޭކަލުން ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ހުއްދަ ދެއްވިއެވެ. އެގޮތުން، އެބޭކަލުން ސިއްރުގައި އަބޫ ޖަހުލު ގަތުލުކުރުމަށް ނުކުތީ.

ފުރައްސާރަކުރާ އަބޫ ޖަހުލު މަރާލުމުގެ ހަރަކާތް

އަދި ބަދަރު ބިން ހާޒިރު ރިވާކުރައްވާފައިވެއެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ކުޑަކުދިން ހައްދަވަރި، އަބްދުﷲ ބިން އަމީރާއި އަބްދުﷲ ބިން އުމައްޔާ، އަބޫ ޖަހުލު ކައިރިއަށް ފޮނުއްވިއެވެ. މިމަސައްކަތް ހަވާލުކުރައްވާފައިވަނީ އަބްދުﷲ ބިން އަމީރާއެވެ. (އެމަސައްކަތަކީ އަބޫ ޖަހުލު ގަތުލުކުރުމެވެ. އަބޫ ޖަހުލުއަކީ، ހިޝާމްގައި ދިރިއުޅުއްވުން ދިޔަ ފައިސާވެރި މަޝްހޫރު މީހެކެވެ. އަދި އޭނާއަކީ، މުސްލިމުންނަށް ދުޝްމަނުކަމުގެ ކުރަމުންދާ މީހެކެވެ. އެގޮތުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم)، އޭނާ ގަތުލުކުރުމަށް ނިންމަވައި، އެހަރަކާތް ހިންގުން އަބްދުﷲ ބިން އަމީރާއި ހަވާލުކުރެއްވިއެވެ. އަދި މިހަރަކާތުގައި އަބްދުﷲ އަށް އެހީވުމުގެ ގޮތުން، އަންސާރުންގެ ކުޑަ ގުރޫޕެއް ހަމަޖައްސަވައި ފޮނުއްވިއެވެ.) ދެން އަބޫ ޖަހުލުގެ ކޮއްޓަކައިރިއަށް މިގުރޫޕް ދިޔުމަށްފަހު، ގުރޫޕުގެ މީހުން ކޮއްޓާއި ދޮރުތެރެއިން ހިސާބުގައި މަޑުކޮށްލައިގެން ތިބެމުން، އަބްދުﷲ ބިން އަމީރު އެންގެވިއެވެ. އަދި ކޮއްޓަށް ތަޅުތަޅު ބަލާލެވުނީ އަންނާން ވަރަކަށްވެސް އަބްދުﷲ ބިން އަމީރު ވަދެވިއެވެ. އަބްދުﷲ ބިން އަމީރު ފެނުނީ ވަދެވުމުގައި "އަބޫ ޖަހުލު ކޮއްޓަށް ވަދެގަތުމުން، ކުރިއަށް ގޮވައިލި ކަލޭކޮބާތޯއެވެ. އަދި ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން، އޭވަރުން އެތެރޭ ހިމާރުއް ގޮތަށްގެންނެވެ. އަދި އެހިތާ ގުޅުމަށްޓަކައި އޭވަރުން އަލިފާން ތަކެއްޗެހި ހިންގައިވެ. އަދި އޭވަރުންނަށް އަރަޖުއްސި ކޮށްކަން އެނގިދާނެ، ވަރަށް ބިރުވެރިގަތެވެ. ދެން އަބޫ ޖަހުލުގެ ބާރުއި ފައިސާކަން، ގަސްދާޖެހުނާ މިހާރަށް ހުރިގެން އިރޮހިފި އިހިމެވެ. (ކޮއްޓަށް ގެއި އެކަހު އަށްކަށް ދަރުމާނެވެ. އަދި އެކަންތަކަށް ދޮޅަސްވެ އެކަންތަކުގެ ބޮޑު ގަދަ ފުށްލާ ކަންކަނެވެ. އަދި އެއިރަކު ފާރާނާއެއް ނުފެންނާނެވެ. އަދި ފާރާނާކޮ މިހަރު، ފާނީ ކޮއްޓައިން ބޭރުވެއެވެ. އެގޮތުން އަބްދުﷲ ބިން އަމީރު ކުރިއަށް ހިނގަމުންގޮސް ނެރުނީއެވެ).

ދެން ކޮންމެއަކަސް، ގޭޓުގެ ދޮރުފާނު ގޮވާލިއެވެ. "އެތެރެއަށް ވަންނަން ބޭނުންވިޔަކު،
އަހަރެން ގޭޓުހުޅުވުމުގެ ކުރިން ވަންނަންވީއެވެ." ދެން އަހަރެން އެކޭއްބޭގެ ގޭޓުން
އެތެރެއަށްވަދެ، ގޭޓުކައިރިގައި ހިމާރު ބާއްވަން ހަދާފައިހުރި ތަނަކަށްވަދެ ފިލައިހިމެވެ. ދެން
އެވިރެން އަބަ ރާލުއާއިއެކު ކައިމަންހުރި، ރޫގަނޑު ވަރަށް ފަސްވަރުދެން އަނގަތަވަން
ތިބުގައި، އެވިރެންވެސް ނިދަން ގޮސް ހިނގައްޖެއެވެ. ދެން އަޅުމަލުވެ އެއްވެސް ހިތަމުއް
ނެތިކަން އެނގުމުން، އަހަރެން ތެދުވީމެވެ. އަދި ގޭގެ ދޮރުވާން ތެރެދަށުވެދި ބާއްވީ
ފަރުގައި އިން ޖަވަބެއްގަވެ. ދެން އަހަރެން އެތެރެހަރަނގާސް، އެތެރެދަށުވެދި ނަގާފައި
ގޮތުގެ ތެރޭހުރަވާލީމެވެ. މިހުންނަނީ، އަހަރެން ފިލަން ވެއްޖެއިރު ފަސޭހަވާނެތީއެވެ. ދެން
އަހަރެން އެތެރޭގެ އެތެރޭގައިހުރި ގޮތެއް ބަލުން ތެރެޅީމެވެ. އެއަށްފަހު އޭގެ ހަރުވާލައިގެ ގޮއްސ
މިސްރާބުޖެހިލީމެވެ. ދެން އެގެއަށްގޮސް، ސިޓީއަލުން މައްޗަށް އެރީމެވެ. އެގޮތުގައި މުޅިން
ނިވާވާފައެވެ. ދެން އަހަރެން އަބަ ރާލު ގޮތެއްތަނެއް ނާސްގެން ގޮވާލީމެވެ. "އާ އަބަ
ރާލުއެވެ." ދެން އާނާ ޖަވާބުގައި ކަލޭކުރުއްވާ އެހިއެވެ. އަހަރެން އެއަދު އަދި ދިމާލަށްގޮސް
އެތިވަރަކުއް ޖެހުނީމެވެ. ދެން އާނާ ވަރަށް ބާރަށް ހޯދިގަތެވެ. އެހެންނަސް އަހަރެންގެ
އެތިވަރަކު އެހެރި ކާމިޔާބުއް ނުވިއެވެ. ދެން އަހަރެން އަޅު ބަރަހަލާނެހާވައި ގޮވާލީމެވެ. "އާ
އަބަ ރަނގަޅުއެވެ. ކޮންކަމެއް ފިލާއެވެ؟" (މިހާރު އަބަ ރާލުގެ ގާތުގައި ހުދުގެން ހުރި).
ދެން އަބަ ރާލު ބުނެފިއެވެ. "ކަލޭ އަޖައިބުއް ނުވޭ ހެއްދުވޭ؟ ކަލޭގެ އަމަލަކުން ހަލާކުވުމެއްވެ.
މިހާރު އަހަރެންގެ ކައިރިއަށްއައިސް، ކަނޑިއަޅުން އަހަރެންގެ ގައިގައި އެތިވަރަކުއް
ޖަހައިލިއެވެ." ދެން އަނބުރާކުވެސް އަހަރެން އެތިވަރަކުއް ޖަހައިލީމެވެ. މިފަހަރުވެސް
މުޅިއަކުން ކާމިޔާބުއް ނުވިއެވެ. އަދި މިއެތިވަރަކުގެ ސަބަބުން، އަބަ ރާލު ވަރަށް ބާރަށް
ހޮދިގަތެވެ. މިއަދުގެ އަންހެނުންނަށްވެސް ހިފައިލިއެވެ. ދެން އަނބުރާކުވެސް އަހަރެން
އަޅު ބަރަހަލާނެހާވައި، އާނާއަށް އެހިމުގަން އަޔެތިބަސްކާފިމެވެ. އެވަގުތު އަހަރެންނަން،
އާނާއެޅި ދުއްޖެހުނުކަން އެނގުނެވެ. ދެން އަހަރެންގެ ކަނޑި، އާނާގެ ބަނޑަށް ކޮށްފާލައި،
އާނާގެ މައިބަދައިގެ ކަރީގައި ބަނދެއްހަކު ވަޅުލަފަހިމިފީމެވެ. އެއަށްފަހު އަހަރެން
އެތެރެން ނުކުމެވަންދެ ސިޓީތެރޭޖެހުނީ، އަހަރެން ފައިބި ތައިގެ ކަފަރު

ނެއްޓިއްޖެއެވެ. މިހެންދިޔާތީވެސް، އެހެރުމަކީ ޙީލަސޭއް ޢުޤޫބަތަކަށް، ފުރުމުން ފުރުމުން،
އަޅުގަނޑުގެ އެކުވެރިންގެ ގާތަށް ހިނގައްޖައީމެވެ. އަދި އެމީހުންނަށް ބުނީމެވެ. "الله ގެ
ނަބިއްޔާ ކައިރިއަށް ކަލޭމެން އަވަހަށް ދާށެވެ. އަދި އުފާވެރިކަމުގެ ޚަބަރު ދޭށެވެ. އެކަމަކު،
އަޅުގަނޑު މިތަނުންދާނީ، އަބަދު ތިޔައުގެ މަތީގެ ޚަބަރު އަޅުގަނޑުގެ ކަންތައްތައް އަޑުއިވިއްޖައެވެ.
(ހުވަފެންއްޓި ފަރުވާ ފަތަކަށް އަޔާނު ވާނު ޙިޔާތަކުން ނަހަމަކަށްވެސް އުނގެނުއެވެ! އޭނާ ވަރަށް
ވާނަގަދަ ތަދުކޮށެވެ. އެކަމުކޮށްވެސް އެނާ، އޭނާގެ ފަރުގެ އެތަނގެއިއްޔާ، އަދި އެތަނުން
ދުރައްދާކަނުވެސް އޭނާ ބޭނުމެއް ނުވިއެވެ. މިހެއްގެ މައިބަދަ މުޅިރައްޖެނަމަ، އެމީހެއްގެ
ކަންތަން އުނދުނީ. މިކަމުން ދަރުކުވައިދިނީ، ސަލާބެންނަން ހަވާލުކުރުވާ ހަރަކާތްތަކަށް
ވަރަށް ފުރިހަމަ އަހަމިއްޔަތުކަމެއް ދެއްވާކަން. މިއީ ހަރަކާތްގެ ތާމަސާ މިސާލުކަށެވެ. މިހާރު
އެނާ މަޖިލިސްގެން އެހުންނަ ސަވާބާދީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އޭނާއާއި
ހަވާލުކުރެއްވި މަސައްކަތް ކުރިމިއްޖެކަން ތަޙުނީކުރުމަކަށެވެ. މިއީ الله سبحانه وتعالى ގެ
މަގުގައި މަސައްކަތްކުރާ އިޚްލާޞްތެރިންގެ މަސައްކަތް ހުންނަ ގޮތެވެ.) ދެން ފަތިސްވުމުން،
މަތީގެ ވާހަކަ އިއްލާންކުރާ މީހަކު ފާރުމަތްތަކަން އަރާގޮވާލިއެވެ. "އަހުރެ ބާލިއް
މަރުވެއްޖެކަމުގެ ހަބަރު އަޅުގަނޑު ދީގެވެ." ދެން އަޅުގަނޑު ތެދުވެ، ދަތުރުފަތުރައިގެން
ކައިރަށްގޮސް، އަޅުގަނޑުގެ އަސްނާއި ދަތުރުމަތިން ބައްދަލުކުރީމެވެ. އޭރު އަދި
އުމުރުންނަކަށް އުހަބަރު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަހަރެ ތައުބާއާ ނުކުތުމެވެ.
އަދި އަޅުގަނޑު ދަތުރުކުރަމުން ދިޔައިރު، އަހަރެންނަކަށް އަހަރެންގެ ފައިގަމަތު އިރުސާލުއް
ނުވެއެވެ. (ބުޚާރީ)

އެހެން ރިވާޔަތެއްގައިވޭ، އޭނާ ދަތުރުކުރައި އުނބުރި އައިއިރު، އޭނާގެ ފައިގައި ވަރަށް
ރިހުން އަރާކުރުގައެވެ. ދެން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އޭނާގެ ފައިގައި އަތްފުޅު
ބާއްސަވާލުމުން، ވަގުތުން އެފައި ރަގަޅުވިއެވެ. މިހަދީސުން ދަސްކޮށްދެނީ، ރަގަޅަށް
މަސައްކަތްކުރާމީހުގެ، ކުރިއެރުމުގެ ދުރިހުމުކަމެވެ.

ކޮންމެއަކަސް ފަތިސްވިއިރު، ހިޖާޒުގެ ވިޔަފާރިވެރިޔާ، އަބޫ ރާފިޢު ގަތުލުކުރެވިއްޖެކަމުގެ ޚަބަރުވަނީ ފެތުރިފައެވެ. މިއަޑު އިވުމާއެކު އަބްދުﷲ ބިން އަތީކު ވިދާޅުވީ ކީކޭ؟ (އަހަރުމެން މިކަން ވަރަށް ހަރުކަށި އިބާރާތުން ކުއްވެރިކުރަމުއެވެ! އަބޫ ރާފިޢުއަށް، އެއްވެސް ގޮތަކުން އަނިޔާއެއް ދެވިގެން ނުވާނެއެވެ! އަދި މިއީ އިސްލާމްދީނާއި ޚިލާފު އަމަލުތަކެވެ! އަދި އަހަރުމެން މިކަން ވަރަށް ހަރުކަށި އިބާރާތުން ކުއްވެރިކުރަމުއެވެ!....) އޭނާ ވިދާޅުވީ ކީކޭ؟ އަބްދުﷲ ބިން އަތީކު ވިދާޅުވީ ކީކޭ؟!!! އަބްދުﷲ ބިން އަތީކު ވިދާޅުވީ، "އަހަރެންނަން އެމީހާ ގަތުލުކުރެވިއްޖެކަމުގެ ޚަބަރު އަޑުއިވުނުން، އަހަރެންނަން އެއިއުޅާން އަޖައިބުވުން، ހުވާކޮށްފައި ބުނަމެވެ. އެބަސްތަކަށްވުރެ ފޮނިބަސްތަކެއް، އަހަރެންގެ ކަންފަތަށް އިވިފައެއް ނުވެއެވެ. އަހަރެންގެ ހަޔާތުގައި އެބަސްތަކަށްވުރެ ފޮނިބަސްތަކެއް އަހަރެން އަޑުއަހާފައެއް ނުވެއެވެ." މިދެންނެވުނީ، އަބްދުﷲ ބިން އަތީކު ވިދާޅުވި ބަސްފުޅެވެ. މިއީ އެބޭކަލުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދެއްވި ތަރުބިޔާ ގޮތް!

ކޮންމެއަކަސް، ހަވާލުކުރެވުނު މަސައްކަތް ނިންމުމަށްފަހު، އަބްދުﷲ ބިން އަތީކު އަވަސްވެގަތީ މަދީނާއަށް ދިއުމަށް، އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އާނގާ ފެނުމުން، އެކަލޭގެފާނު ހަދިޔާކުރެއްވި، أَفْلَحَ الوَجه "މިބޭގެ މޫނު ކާމިޔާބު ކުރައްވާށިއެވެ!" އެދެމުން، އެބޭކަލުން ޖަވާބުގައި ވިދާޅުވި، وَأَفْلَحَ الوَجهُكَ يَا رَسُولُ اللّٰه "رسول الله އެވެ. ކަލޭގެފާނުގެ މޫނުވެސް ކާމިޔާބު ކުރައްވާށިއެވެ!" އެދެމުން، އެބޭކަލުން ދީފި ވަރަށް އުފަލުން، އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ވެސް ހުންނެވީ ވަރަށް އުފަލުން.

މައްކާ ފަތަޙަކުރެވުނުއިރު ޤަތުލުކުރެވުން ގެންނަދާ މީހުން

ދެން ތިންވަނަ ހާދިސާއެއް ބަޔާންކޮށްދެންނަން. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) މައްކާ ފަތުޙުކުރެއްވިއިރު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ބޭނުންފުޅުވީ، އެމާތްބަރަން އަމާންކަމާއެކުގައި ފަތަހަކުރެއްވުމަށް. އެކަމަކު ބޭނުންފުޅުވީ، ސުލްހަވެރިކަމާއެކުގައި އެކަން ފަތަހަކުރެއްވުމަށް. އެކަމަކު ބޭނުންފުޅުވީ، އެކަންކަމުގައި ތަޢައްރުޒުވުމެއް ނުހިނގާ، އެކަން ހިތްޖެހުމަށް. އެގޮތުން، އެކަމަށްފަހު މައްކާއަށް ވަންނަވާ، ކިޔަމަންތެރިކަމާއެކު اللّٰه އަށް ސަޖިދަކުރައްވާ، އެއިރުގަން ޝުކުރުކުރައްވަމުން. ފަހަރެއްގައިވެސް، ބޭނުންފުޅުވީ، ހަލާކުވުމާއި، ތަޢައްރުޒުވުމެއް އަދި ގަތުލުކުރުމެއް ނެތި، އެކަމަށް ވެސްނޫނީ، އަމާންކަމާއެކު.

إِذْهَبُو فَأَنتُمُ الطَّلَاقَاء "ދޫކޮށް. ކަލޭމެން، މިނިވަންކޮށްފީ!" އެހެންނަމަވެސް، ބަޔަކު ދިސްބަކުރިފަދައިގާ ބައެއްވިދާޅުވި. "އެމީހުން ކަޢުބާގެ ފޮތިގަނޑުގައި އެލިގެންގެން މިއްބަސް"، އެލިސްޓްގެ މީހުންނަކީ، ގަތުލުކުރެވޭނެ މީހުންގެ ލިސްޓް.

ބެންގާލުގައި، ދިހަބާގެ އެންމެ މާބޮޑަނީ، މައްކާ، އަދި އެންމެ މާބޮޑަށްގެ، އެންމެ މާބޮޑަނީ، ހަރަންކުރު. އަދި މިހަރު ގެދުގެ އުރަފާގައި ހިފަހައްޓައިގެން ހުރިނަމަ، އަދި މިހަރު ގެދުގެ އުރަފާގައި އެލިގެންގެން ހުރިނަމަ، އެމިހަކާއި ނުބައި ދޫކޮށްނުލާށެވެ. މިދަންނަވަނީ، ތާރީޚުއަޅަފައިވާ މުޝްރިކުންގެ ވާހަކައިދައް. އެހެންނަމަވެސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދިޘްކުރެއްވި،

فَقْتُلُو هُمْ وَإِن كَانُو مُعَّلَقِينَ عَلَى إِسْتَارِ الكَعبَه

"ކަޢުބާގެ އުރަފާގައި އެމީހުން އެލިގެންގެން މިތިބަކަސް ފުރުސަތެއް، އެމީހުން ގަތުލުކުރާށެވެ." އެމީހުންނަކީ ކޮންބައެއް؟ އެލިސްޓުގައި ހިމެނޭ ބައެއް މީހުންގެ ނަންތަކުގެ ތެރޭގައި، އަބްދުﷲ އިބްނި ޚަޠަލް އާއި، އޭނާގެ ތަފާސީލާ ދެއަޅު އަންނަނީކުރިން ހިމެނޭ. އަދި އޭނާ ފަހަރެއްގެ އަޅު ސަލާމަތްވެ ހިމެނޭ. (މިމީހުންނަކީ، ކޮން ބައެއް؟) އަބްދުﷲ އިބްނި

ޖަޙްޝުއަކީ، މިދަންނަވުނު ދެއަދު އަންހެންކުދިން ގެންގުޅު މީހާ. އެކުދިންނަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގާއި ދެކޮށްގަތް ތަރުބިއްޔާ ކުރިން. އަދި އެމީހުން ދައްކާގައި ކޮންސަޕްޓަށް ބާއްވައިގެން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގާއި ދެކޮށްގަތް ތަވަ ކިޔާން. ޙިސާބުގައި މިދެކުދިންގެ ނަމުގެ އިތުރުން، އަދު ޢަރަބުގެ އަދު އަންހެން ކުއްޖެއްގެ ނަންވެސް އޮތް.

އޭގޮތުން، ފުރަތަމަ މިސްރުގެ، އަބްދުﷲ ބިން ޖަޙްޝު އަށް ބަލާލަމާ ހިނގާ. އެކަލޭ އަސްލުގައިވެސް ގެފުޅުގެ އުޙުދުގައި ޝަހީދުވެގެން އޮތް، އަދި ސަޙާބީންގެ ބަޠަލު، އަވަސްވެ ކުރިއަރާގޮސް، އެކަލާގެ ގެތުކުރި. ޚާއްޞަކޮށް، މިދިން އަންހެންކުދިންގެ ޝަހާދަތްލިބި ކާސްއަށް ބަލާލަމާ ހިނގާ.

- ފުރަތަމަ، ޢުތުބާވި އަޚުންނާއި އަދި އުޚްތުންނާވެ! ތިޔަރުހިރާ އެންމެންނަކީވެސް އިސްލާމް ގަބޫލުކުރި، އަންހެނުންނަކީ ގަދަފަދަ ހުރިހާ ސަލާމް ނުން. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ވަނީ، އަންހެނުން ގަދަފަދަ މަސްކުރުމަށް ގޮވައިލެއްވި. އެހެނަސް، ހާލަސާކަން މިދަންނަވުނު އަންހެނުންނަށް، ގަދަފަދަގޮތުގައި މީހުންގެ ޚިޔާލުގައި ވަކިކޮށް ހިފެހެއްޓުން. މިހެން، ފުރަތަމަ ޝަހީދުވި.
- ދެވަނައީ، އަންހެނުން ހަނދާންކުރަމުން މުސްލިމުންނާއި ދުޅަހެޔޮ ބައިވެރިވުމަށް، އެއަންހެނުންނަށް ގަދަފަދަވާން ބައްޓަން އަރައިގަތުމަށް އެނގޭ. އެކަމަކު، ކުރިން މިދަންނަވުނު އަންހެނުންނާއި ހަނދާންކުރުމާއި ނުހަދާ، އަދި އެއަންހެނުންވިދާން އެއްވެސް ހަނދާންކުރުމާއި ބައިވެރިވުމަށް ބާރު. އަދި އެއަންހެނުންވިދާން މިހާ، އެއްކަލަ އަމާންދީގެން މިހާ ހާލަތުގައި! މިހާ، ދެވަނަ ޝަހީދު.

- ތިންވަނައީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ޒަމާނުގެ ހުރިހާ އަހުލުވެރިންނަށް އަމާންކަމާއި އަދި ރައްކާތެރިކަން ދެއްވިއެވެ. އަދި އުކަތްޤާޔާން، ކުރިން ދެންނެވުން މިހުން މިއަމާންކަމުން ދުރުކުރައްވާފައިވެއެވެ.

އަދި މިދެންނެވުން ވާހަކަތަކުގެ އިތުރުން ދަންނަވާލަން އޮތީ، އެއަންހެނުންނަކީ، މިނިވަންކަމެއް ނޫން، އެއަންހެނުންނަކީ، އަޅުން. އަދި އިސްލާމްދީނުގެ ބުނާގޮތުގައި އަދި ހައްދު ގާއިމުކުރުމުގެ ކަންތަކަށް އަންނައިރު، މިނިވަން ނިސްފުމުގެ ވައުދުއަޔާ ވަރަށް މުރާދު ދަޢުވާ އަދާކުރާ އެއްޗެއް. ސަބަބަކީ، އަޅުންނަކީ މިނިވަންކަންކަމެއް ބަޔައްކަމުން، އެމީހުންނަށް ލިބޭ އަދަބު ދަށްވެގެންނެވެ. އަދި އެއަންހެނުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ފަދަވެރިކަން އިސްތިޢުމާރުކުރައްވައިފި، އެމީހުންގެ އަދަބުގެ މިނިވަންކަމާއި އެއްކަށްކަމުގެ ނޫން. އަދި އެކަން އެއަންހެނުންގެ ފަރާތް ކުރިމަތިން ހުރުމަތްކުރައްވައިފި، އެއަންހެނުންގެ ސަލާމަތުގެ ދަރަޖައި މިހާ، އަދި އަލްޙަމްދުالله ބިން ހަޖަރު ފަދަ މީހުންގެ އަދުރަން. އެއަންހެނުންނާއިވެސް، އެއަންހެނުންނާވެސް ބޮޑުކަން ދަޢުވާކުރެއްވި، އަދި އެއަންހެނުންނާވެސް ގޮތްކުރުވޭނެ އަދުރުކުރުވިފައިވެއެވެ.

އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) މިކަމާއި ބެހޭގޮތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން ވިދާޅުވެފައިވެއެވެ، "ވަރަށް ސާފު އަދި ވަރަށް ބޮޑުގަދަ ދަލީލުތަކުގެ ގޮތުގައި ދައްކައިދެއްވާ، ހުރިހާ ނުބައިކަމެއްގެ ބޮޑުވުން އެންމެ ނުބައި ކަމަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ފުރައްސާރަ ކުރުންކަމެވެ. ސަބަބަކީ، މިހުރިހާ ކަންތައްތަކަކީ ހުރުމެވެ، އަދި އެކަކާވާހަކަތަކުން ޒަމާނުގެ އަހުލުވެރިންނަށް އަމާންކަން ދެއްވާފައިވުމާއި، އަދި އެމީހުންނީ އަހުލުންނަށްވުމާއި، އަދި ހަސަދަވެރިކަން ނުވުމާއި، އަދި އެމީހުންނީ އަޅުންނަށްވުމާއި، އެއިރުންވެސް، ދަޢުވާކުރާފަދަ ވިސްނެން ވަކިން ނުވެއެވެ. މިއިން ތިމާއަށް ބޭނުމީ، އެއީ ވަރަށް ބޮޑު ނުބައިކަމެކެވެ!"

ދެން، މިބޭފުޅާ ތިސްބޭގައި އެހެން ކިޔެވޭނެ ވެއްޖެ. އޭނާގެ ނަމަކީ، އަބޫ ބުރައިދާޝީ ބިން
ނަޖީދު. އޭނާއަކީވެސް، އޭނާގެ ދުރުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ގާނޫނާ
މިހެން. ކަންތައްތަކެއް، އޭނާ އޭޙީ، އޭނާގެ ގޭގައި ދިޔާ، އަދި އަދީ ބިން އަބޫ ޤުޙާފާ(رضي
اللّه عنه)، އުމާމާގެ ގެއަށް ވަޑައިގެންފައި، އުމާމާއި ބައްޕަމީން ސޫފީލުކަރުއްވި.
އެގޮތުން، އުވައިސް ބުނީ، "އޭނާ ގެއަށް ނުދެވޭ. އަދި އޭނާވީ، މަސްކާގެ ރަނބޫރުގެ ބަރިކާއާ
ކިއުން ހިސާބަށް ދޭހެވޭ." އަދި އުވައިސް އޭނާގެ ގާތް، އަދީ ބިން އަބޫ ޤުޙާފާ، އޭނާ
ހުރުމަތްބަކާއި އަހަރެމަކަ ބުނީ. ކަންތައްތަކެއް، އަދީ ބިން އަބޫ ޤުޙާފާ (رضي اللّه عنه)،
އުމާމާގެ ގެއިގެ އަށުއްފަރާތަށް ވަޑައިގެންފައި ފިޔަވަލި. ދެން އަބޫ ބަކުރުއްޞިއްދީ، އޭނާ ހުރި
ގެއިން، އެހެން ގެއަކަށް ފިޔަނފެގެން ދަތުރުކުރައްވާ ވަގުތު، އަދީ ބިން އަބޫ ޤުޙާފާ، އުމާމާ
ގަތުލަކުރުއްވިއެވެ.

އަންހެން މިސާލަކީ، ޚަދީޖާ ބިންތި ޚުވައިލިދު. އޭނާއަކީ ގެންވެރިއްޔެއް، އަދި އޭނާގެ ބައްޕައަކީވެސް
ގެންވެރިއެކެވެ. އޭނާގެ ބައްޕައަކީ، ގެންވެރިކަމުގެ ގޮތުން ވަރަށް ފުންނާބު މީހެއް، ޚުވައިލިދު
އިބްނި އަސަދު ސަރަފާއެވެ. އަދި އުނާގެ ބައްޕައަކީ، މުބާރަކުމީގެ ދަރަޖަ ކަންނަ މިހާކެވެ.
އަރަބިންނަކީ، ގެންވެރިކަމުގެ ގޮތުން އުނދަ ރަގަޅު ގޮތަށް، ވަރަށް މަތިވެރި
ދިރިޖެހިއްދިނުގެ ގޮތުން، އުނދަ މަތިވެރި ގޮތެއް ގެބުރުގައި އުޅުމާ ބައެއް. އުކަމުން
ދަށްކައިދުނި، އެވެރިއެއް ރިޔާކަތާއި ފުރިހަމަކަން. އެގޮތުން، ޚުވައިލިދު ބިން އަސަދު
ސަރަފާއަށް، އޭނާގެ ގެން، ކަލަބާގައި އުފުލިފައިވާ މިންގެ ތަރައިން މިހެއް. މި ޚުވައިލިދު
ބިން އަސަދު ސަރަފާގެ ދަރިވަރިންނަށްވެސް ގެންވެރިންނަށް. އެގޮތުން، އޭނާގެ ދަރި ކަރަބަށް،
މުސްލިމުންގެ ތަރައިން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދަރާޖަކަށް ގެންހަދާ މިހެއް.
އެހެނަސް، އޭނާގެ އަންނަދަރި ބަޖައިދު އަށް މުސްލިމުކަމެވެ.

އެގޮތުން، މުސްލިމުން މަރުކައިން ވަންނަވުމުން، ބަޖައިދު އޭނާގެ ބަބައަށް ސުޙުބައި ކުރުވާ
ދަންނަވަމުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދަރާޖަކަށް ގެންހަދާފައިވާ މިހުން،

އެކަލޭގެފާނު ދަނީ ގަބޫލުކުރައްވަމުންނެވެ. ކޮންމެއަކަސް، އެވަގުތު ކައުބު މަދީނާއަކު ނުވޭ.
އެކަމަކު، ޖުބައިރު އުނާގެ ބޭބޭއަރަ ކުރިން އިސްލާމްވުމަށް ސިޔާސަތުން އަސްލަމާއި، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދަނީ، އެކަލޭގެފާނާއި ދެކޮޅަށް ގެންގުޅުއްވާ ހުރިހާ މީސްކޮޅުން ގަބޫލުކުރައްވަމުންނެވެ. އަދި ބާކީވީ މިފަދަ މީހުންގެ ތެރެއިން، އަބްދުﷲ އިބްނު ޖަޙްޝީއާއި އަދި މުޠްލިބް އިބްނު އަބީ ވަދާޢަތު މީހުން، ރިޔާސަތުގެ ވަރަށް ދަށުން ނެތީ ދަސްވުމާއި ބެހޭ ކަންކަމެވެ. ސަފަރަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ވަނީ، އެކަލޭގެފާނާއި ދެކޮޅަށް ގެންގުޅުއްވި މީހުން ގަބޫލުކުރައްވާ އަދުލު ނަޞޭޙަތްތަކެވެ. އެގޮތުން، މިކަމުން ދަރުސްވަރުދީ، މިއީ ވަރަށް ނަޞީޙަތްކުރާ މިސާލެކެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަޅާ، ޖަޒާއާއި ހާމަކުރި ބާކަށެވެ، އެކަލޭގެފާނަކީ، އެކަލޭގެފާނުގެ ދުޝްމަނުންނަށް މަޢާފް ދެއްވާ ބާކަށެވެ. އެހެންކަމުން، މިންވަރު އަދުލުގައި، ކަންތައްތައް ހަލާކު އެހެން ގޮތަކަށް.

ބަދުރު ހަނގުރާމައިގައި ހައްޔަރުކުރެވުނު ގެންނަވާ މީހުން

ކޮންމެއަކަސް، ދެން އޮތީ، އުޤްބާ އިބްނު އަބީ މުޢައިޠު އާއި، ނަޟްރު ބިން އަލް ހާރިޘުގެ ވާހަކަ. އެހެންނަމަވެސް، ބަދުރުގެ ހަނގުރާމައިގެ ދުވަހު ޤުރައިޝުގެ 70 ހަނގުރާމަވެރިން އަސީރުންގެ ގޮތުގައި ހައްޔަރު ކުރެވުނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެހައްޔަރު ކުރެވުނު މީހުން އެކަލޭގެފާނުގެ ކުރިމަތަށް ގެނައުމުން ގެންދިޔަ ކަމަށް އެކަލޭގެފާނު އެންގެވި. އެއީ އެކަލޭގެފާނު އެވަރުންގެ ބޮޑުމީހުން ކޮންމެ މިހާރު ވަކިވަކިން ބައްދަލުވާނެކަމެވެ. ކޮންމެއަކަސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)، ނަޟްރު ބިން އަލް ހާރިޘުން ބައްދަލުކުރެއްވުމުގައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ނަޟްރު ބިން އަލް ހާރިޘް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކާފިރުން ބަލާލެއްވުމުން، އޭނާއަށް ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދެންނެވުނު. އެހެންނަމަވެސް، ނަޟްރު، އޭނާއާއި ޖެހިގެން ހުރި މީހާގެ ގާތުގައި ބުނި، "ބުނަން ހުރެދާ! އަހަރެން ގަބޫލުކުރާނެއެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކާފިރުން، އަހަރެންނަށް މަރު އެބަޖެހުނެވެ!" ދެން އޭނާ ނަޟްރަށް ބުނި، "ނުބުނާށެވެ. ކަލޭދެން މާކަން ތަރުކަކުރެވޭނެއެވެ. ކަލޭ މާބޮޑަށް ބިރުގަންނަނީއެވެ. ކަލޭ

ތިޔަފުޅީ ބިރުގަންފަށްތޯ!" ނަބިއްޔާ ބުނި، "ނޫނެކެވެ. އަހަރެން މިބުނަނީ ނޫނެކެއްތޯ!
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ޙުދޫދުން، އަހަރެންނަށް މަތު ފުރިއްޖެއްޔޯ!"
ކޮންމެއަކަސް، ދެން ނަބިއްޔާ، އޭނާގެ ތިމާގެ މިހާރުކޮށްލައިފާ، މުސްލިމުގެ އިބްނު އުމަރުއަށް
ގޮވާ ގެނެސް، އޭނާގެ ގާތު ބުނި، "ބުނަން ހެއްޔޯ! رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ
އަރިހަށް ދާށެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނަށް ދަންނަވާށޭ، އެންމެންނަށްވެސް ކަންތައް ކުރެއްވީގޮތް
އަހަރެންނަށްވެސް ކަންތައްކޮށްދެއްވާށެވެ. އަހަރެންގެ މިސްކިތުގެ ހުރިހާ ފިރިހެންނާމެދު
ކަންތައްކުރެއްވީ ގޮތަށް، އަހަރެންނާމެދުވެސް ކަންތައް ކޮށްދެއްވާށެވެ. އެކަލޭގެފާނު
އެދުނުން ގޮތުގައްޔާއި ހުރިހާ ކަމަކީ، ދެން އެކަލޭގެފާނު އަހަރެން ގޮތުގައި ކުރައްވާށެވެ. އެކަލޭގެފާނު
އެދުނުންނަށް މަޢާފު ދެއްވާނަމަ، ދެން އެކަލޭގެފާނު އަހަރެންނަށްވެސް މަޢާފު ދެއްވާށެވެ!"
ދެން، މުސްލިމު ބިން އުމަރު، އޭނާއަށް ވިދާޅުވި، "ކަލޯއަޅާ، رسول الله (صلى الله عليه
وسلم) އާއި ދިމާލަށް އެދުއްޔާ ވާހަކައެއް، ދެއްޔާ މިހާރެވެ! އަދި ކަލޯއަޅާ، الله ގެ ޙަޟްރަތާއި
ދިމާލަށް ވާހަކަދެއްޔާ މިހާރެވެ!" ދެން، ނަބިއްޔާ ބިން ހާރިޘާއަށް ބަލާލައިފި، އޭނާއަޅާ رسول
الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކައިރިގައި މަޖިލީހަށް ހަދައިގެން، އެކަލޭގެފާނާއި
ވާދަކުރައްވާމަންޖެހޭކައި އިސްނަ މިހާރެ. އޭނާއަޅާ، ވާހަކަ ދަސްކުރުމަށްޖެހޭކައި ފާރިސްކަރައަން
ދަރުމަތްތެރިޔާ މިހާރެ. އަދި އޭނާގެ އެދުމަތަށްދެން އުނދުރި އަޅިސް، މުސްރިކުންގެ ގާތު
ބުނަނީ، "ބުނަންހެއްޔޯ! مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم)، ކަލޭމެންގެ ގާތު އެކިއާދަނީ
ވާހަކައެވެ. އަހަރެންގެ އަޑުގައި ކަލޭމެންނަށް ކިޔާދޭން މާތަމަތު ވާހަކަފުޅު ފޮނުވާ.
އަންނާނެވެ. އަދި އަހަރެންގެ ވާހަކަފުޅު އަޑު އައިސްވާ!" ކޮންމެއަކަސް، އޭނާ މުސްލިމު ގާތު
ބުނި، "އަޖެ މުސްލިމުބެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ވާހަކަ ދައްކަވާށެވެ!"
މުސްލިމު ވިދާޅުވި، "ކަލޯއަޅާ އެކަލޭގެފާނުގެ ސަލާމަތްތެރިކަން ގެނައުމަށް މިހާރެއް
ނުނުހެއްޓޯ!" ކޮންމެއަކަސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)، ނަބިއްޔާ އަޅުގަނޑު
އަނގަޔާ، އަދި އެކަލޭގެފާނު، އަމީ ބިން އަބޫ ތާލިބު ގާތު ހަޑިތޮކުރުއްވި، އޭނާ
ގޮވުމުގެތެރެއަށް. އެޅުވުން، އޭނާވަނީ، ހުރިޖިހިގެން ނުދިޔަގޮތެވެ. ކޮންމެއަކަސް، މިކަން
ހިނގައިދާ، އަބޫކަލުން ގެންދިޔާ އުނބުރި މަޖިލީހާއި ދިމާލަށް ދަތުރުކުރެއްވުން. އެޅުވުން،

ވަކި ހިސާބަކަށް ދަތުރުކުރެއްވުމަށްފަހު، ނަޟްރު ގަތުލުކުރެއްވުމަށްފަހު، އެންގެވީ، އަދި

އެއަށްފަހު ޢިރްޤުއްޒަބްޔާ ދިޔައިރު ދަތުރުކުރައްވަމުންދަނިކޮށް، އުޤްބާ ބިން އަބީ މުޢައިތު ގަތުލުކުރުމަށް

އަންގަވައިފިއެވެ. އޭގެފަހުން، އުޤްބާ ބުނި، "އަހަރެންނަށް ހަލާކު ހުއްޓެވެ! އަހަރެން

ވަކިން ގަތުލުކުރެވޭނީ ކީއްވެގެންހެއްޔެވެ؟ އަހަރެންނާއެކު މިތަނުގައިވާ ހުރިހާ މީހުން،

ކާފަރުންގެ ދުޝްމަނުންނެވެ! މިތަނުގައި މިތިބަ ހުރިހާ މީހުން، ކާފަރުވެފައި ދުރުކަން

ހަނދާންކޮށްދީ މީހުންނެވެ! އަހަރެންނާއެކު މިވާ ހުރިހާ މީހުން، އަހަރެންގެ ގަޔާ،

ދުޝްމަނުންގެ މީހުންނެވެ! އަހަރެން ވަކިން ތިޔަ ނަންގަވަނީ ކީއްވެގެންހެއްޔެވެ؟" رسول الله

(صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘްކުރެއްވި، لِعَدَاوَتِكَ اللهِ وَ رَسُولِه "ސަބަބަކީ، ކަލޭގެ

ދުޝްމަނަކީ، الله އާއި، އެކަލާނގެ ރަސޫލާއާއި ދެމެދު އަދާވާތްތެރިކަމެވެ." ދެން އޭނާ ބުނި،

"އޭ މުޙައްމަދެވެ! އަހަރެންގެ މިސްކީނުންގެ ދުއްތު ކާކުތޯ، އަހަރެންނަށް ފަހަރެއް ކަންތައް

ކޮށްދެއްވާނެތޯ. އެމީހުން ގަތުލު ކުރައްވާނަމަ، އަހަރެންވެސް ގަތުލުކުރައްވާށެވެ. އެމީހުން

މިނިވަންކުރައްވާނަމަ، އަހަރެންވެސް މިނިވަންކުރައްވާށެވެ. ކާފަރުން އެމީހުންގެ

މިނިވަންކަމަށް ފިދާއަށް ނަންގަވާނަމަ، ދެން އަހަރެންގެ ފަރާތުން ކާފަރުން ބަދަލާ

އަށްޗެއް ނަންގަވާށެވެ." ދެން އަދި އޭނާ ބުނި، "އޭ މުޙައްމަދެވެ! އަހަރެންގެ ދަރިންނަށް

އަލާމާތް ކާކުހެއްޔެވެ؟" رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘްކުރެއްވި،

النار! قَدِّمهُ يَا عَاصِمْ فَضُرِبَ عُنُقَه! فَقَدَّمَهُو عَاصِمْ فَضُرِبَ عُنُقَه!

"ޖަހަންނަމެވެ! އޭނާ ނަންގަވާށެވެ! އޭ ޢާޞިމެވެ. އަދި އޭނާގެ ކަރު ބޮޑިކޮށްލާށެވެ!" އަދި

ދެން އެއަށްފަހު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ޙަދީޘްކުރެއްވި،

بِأسَ الرَ خُلَ كُنت! واللهِ مَا عَلِمتُ كَافِرً اباللهِ وَبِكِتَابِه وَبِرَسُولِه مُوذِياً لِنَبِيه

فَأَحمَدُالله الذِي هُوَ قَتَلَك وَأَقَرَّ عَينِي مِنك

"ކަލޭމެނާ ގޮސްކަލަކަ ނުބައި މީހެއް ހެއްޔެވެ! ކަލޭ ފަދައިން، الله އަށް ކާފަރުވާ، އަދި

އެކަލާނގެ ފޮތަށް ކާފަރުވާ، އަދި އެކަލާނގެ ނަބިއްޔާއަށް ކާފަރުވާ މީހަކު، މިހަންކަލޭގެ ފަދަ

ދެކިފައެއް ނުވަމެވެ. އަދި ކަލޭމެނާ، الله ގެ ނަބިއްޔާއަށް އަނިޔާދިނު މީހެކެވެ. އޭގެފަހުން،

ކަލާ ގަތުލުކުރާ މީހަކަށްޖަހައި، އަދި ކަލާ ގަތުލުކުރާތީއަށް ތިމަންކަލާގެފާނުގެ ލޭފުޅަށް ދަމްކައިދީ މީހަކަށްޖަހައި ތިމަންކަލާގެފާނު ﷲ އަށް ހަމްދުކުރައްވަމެވެ." އޭގެފަހުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އެފިރިހެނާއި މުއާމަލާތް ކުރެއްވީ ތަފާތުގޮތަކަށް. އަދި އެކަމަކީ ވަރަށް ސާފުކަން އެނގެން އޮތް ކަމެއް!

ފުރައްސާރަކުރާ އުންމު ވަލަދު ގަތުލުކުރުން

ދެންއޮތް ހަދީސާއަކީ، ތިރްމިޒީ ރިވާކުރައްވާ އިބްނު، އުންމު ވަލަދުގެ ހާދިސާ. އުންމު ވަލަދަކީ، އަޅުއަންހެނެއް. އަންހެނާއަށް ކަލޭގެ ސާބިތު މީހާގެ ފަރާތުން ދަރިން ލިބިފައިވެއެވެ. އޭގެފަހުން، އަންހެނާ އުންމު ވަލަދު ނަބިއްޔާ ދެކެ ގޯސްކޮށް ވާހަކަ ދައްކައެވެ. އަދި އަންހެނާ ހުއްޓުމުގެ ބަދަލުގައި ފުރައްސާރަކުރައްވާ އެވެ. މިފިރިހެން މިހާރު، އަންހެނުން ވަރަށް ފުރައްސާރަކުރުމުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްކޮށްފިއެވެ. އަދި މިފިރިހެން މިހާ، އަންހެނުން މިހާރާއި އެހެންނަމަވެސް އެކަށްނިކުމެ ލިބިގެން ހުރިއެވެ. އެކަމަކު، އަންހެނުން މިހާ، އެކަމެއް ނުހުއްޓާ! އޭގެފަހުން، އެއްރެއަކު، އަންހެނުން މިހާ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްކޮށް ކިޔަމުންދިޔަ. އޭގެފަހުން، އެފިރިހެން މިހާ ހަންޖަރެއް ނެގުމަށްފަހު، އަންހެނުން މިހާގެ ބަނޑަށް އެހަންޖަރު ޖަހާ، އަދި އަހަންޖަރު އަންހެނުން މިހާގެ ބަނޑުގެތެރެއަށް ގޮސްފާ، އަންހެނުން މިހާ މަރުވި! ގަވާއިދަކަށް، ހެނދުނު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް މިހަބަރު ލިބިއްޖެ. އޭގެފަހުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) މީސްތަކުން ޖަމާކުރެއްވުމަށްފަހު ހަދީސްކުރައްވައިފިއެވެ.

أُنشِدُ اللهَ رَخُلً فَعَلَ مَا فَعَلَ لِي عَلَيهِ حَقَّ إِلَّا قَام

"މިކަން ކަލޭގެފާނު، ﷲ ގެ ދިސާބުފުޅުން، ކަލޭމެން ގާތު ބުނަމެވެ. އެކަންކުރި މީހާ ކޮޅަށް ތެދުވާށެވެ!" އޭގެފަހުން، އެއްކަލަ ލޯފަން މީހާ ކޮޅަށް ތެދުވެ، އަދި އޭނާ رسول

الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް އައިސް، އެކަލޭގެފާނުގެ ކުރިމަތިފުށުގައި އޭނާ އިނީދެއްޖެ. އަދި ވިދާޅުވި، "އާ رسول الله (صلى الله عليه وسلم). އެކަންކުރި މިހިރީ، އަޅުގަނޑެވެ. އެއަންހެނުންމީހާއަކީ، ކަލޭގެފާނަށް އެއްޗެހިކާ މީހެކެވެ. އަދި އޭނާ އެކަން ހުއްޓުމަށް އަހަރެން ބުނަމުންދިޔަމެވެ. އަދި އޭނާ އެކަމުން ނުހުއްޓުނެވެ! އަހަރެންނަށް އެއަންހެނާގެ ފަރާތުން މުޅިއްކަހަލަ ޟަރަރުން ލިބިފައިވެއެވެ. އަދި އޭނާއަކީ އަހަރެންނަށް ވަރަށް އޯގާތެރި އަންހެނެކެވެ. އެކަމަކު، ހަމަގައި އޭނާ ކަލޭގެފާނަށް އެއްޗެހި ކިޔަންފެށިއެވެ. އެގޮތުން، އަހަރެން ހަނދުމަކުރުމާއި، އަދި އެހެންދުވަހު އޭނާގެ ގައިހަނދަހާ، އަދި އޭނާ ގަދަފުޅުކޮށްލީމެވެ!" رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރައްވައި، أَلَافَشْهَدُوا أَنَّ دَمَا هَدَر "އެއަންހެނާގެ ލޭ އިސްލާމްވެގެން ހިނގައްޖެ ކަމުގައި ހެކިވެދޭށެވެ." މާނައަކީ، އެއަންހެނާގެ ލޭގެ ޤަދަރެއް ނެތްކަމެވެ. އަދި އެއަންހެނާ ގަތުލުކުރި މީހާއަށް އަދަބެއް ނުލިބޭނެއެވެ!

ޢުބާދާ އަބޫހާލާއި ޢުމްރާނުންނާ. އަޅުގަނޑު ބާރުންވަނީ، ޖިހާ ހުރިހާ އެންމެންވެސް، އެހިރިހެން މީހާ ބޮޑު ބަހަން ވިސްނާފުމަން. އެހިރިހެން މީހާއަން، އެއަންހެނާގެ ފަރާތުން ކުރިން ލިބިފައިވާ، ބަލާނުކުރައްވާފައިވާނީ، އެކުރިންނަށް މުޅިމަކާއި ކަރަފު ކުރިންބަކާލެވެ. އަދި އެމީހާ ބުނުފައިވާނީ، "އެއަންހެނާއަކީ، އަހަރެންނަން ވަރަށް އޯގާތެރި މީހެކެވެ." އަދި އެހިރިހެން މީހާއަން، އެފަދަ އޯގާތެރި އަންހެނެއްގެ މަރުފާއި އެހީތެރިކަން ވަރަށް ބޮޑުކޮށްލާފައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އަހަރެމެންގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށްވުރެ ބޮޑަށް رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ލޯބިވާންޖެހޭނީ، އަދި އަހަރެމެންގެ މައިންބަފައިންނަށްވުރެ ބޮޑަށް رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ލޯބިވާންޖެހޭނީ، އަދި މުޅިދުނިޔޭގައިވާ އެއްވެސް އެއްޗަކަށްވުރެ ބޮޑަށް އަހަރެމެން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދެކެ ލޯބިވާންޖެހޭނީ، އެހިރިހެން އެކަން ކުރީ، އެހެންވެގެން! އާދޭ އެކަލޭގެފާނު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އަޑުއަހާށެވެ! رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކަންތައްތަކަށް އަންނައިރު، އަހަރެމެންގެ

ކޮންމެ މުސްލިމަކުވެސް، ތިބެންޖެހޭނީ މިހެންނެވެ. އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ވަނީ، އޭނާ ކުރިކަންތައްތަށް ގަބޫލުކުރައްވާފައެވެ. އަދި އެކަލޭގެފާނު ހަދިޔާކުރައްވަނީ، "އެއަންހެނާގެ ތި އިސްތިރާފުވުމަށް ހިނގައްޖެ ކަމުގައި ހެކިވާނެވެ."

އަދި މިކަމާއި ވަރަށް އެއްވައްތަރުގެ އެހެން ހާދިސާއެއް ހިނގާފައިވެއެވެ. އެއީ، ޖިރިހުނަކު، އޭނާގެ ގެރިޔާގެ އަންހެނުން ގަޅުލާބިލާ ހާދިސާ. އެކަލޭގެފާނު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދިޔާކުރައްވާ ޔާ؟ އެކަލޭގެފާނު، އުޅުއްވަން އަދަބު ދޭއްވުމަށް ފާރުއްވިތަ؟!! رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދިޔާކުރެއްވި، لَا يَنقَطِعُ فِيهَا عَنزَان "އެއްވެސް ދެބަކަރިއަކު، އެކަލޭގެފާނު ބޭނުމެއް ނުވާނެއެވެ!" އެގޮތުން، އަހަރެމެން، މިހާރުގެ ހަށި ބޭކާރުކުރަން. އެވަރަކަ ރިވާކުރައްވާފައިވަނީ، އަލް ވާފިދީ (رحمه الله) އެވެ. އެގޮތުން، އެއަންހެނުން މިހާރު ނަމަކަށް، އަސްލާ ބޭނުމި މަރުވާނެއެވެ. އެއަންހެނާއަށް އަންސާރުންގެ ތެރެއިން ގެންގޮސްކަމަކަށް ރަގަޅު އަންހެނެއް. އެކަމަކު، އެއަންހެނާއަށް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދުލާގަން ވަރަކަދައްކާ އަންހެނެއް. އަދި އެއަންހެނާއަށް، އިސްލާމްދީނާއި ދުލާގަން ވާހަކަ ދައްކާ އަންހެނެއް. އަދި އެއަންހެނާއަށް، މުސްލިމުންގެ ތެރޭގައި ފުރުޞަތު ދެއްކުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މީހެއް. އެއަންހެނުމީހާ މީހުންގެ ގާތު ބުނަނީ، "މިމީހާއަށް، އަހަރެމެންގެ ގަބީލާގެ މީހެއް ނޫނެވެ. އެގޮތުން، އަހަރެމެންނަށް މިހިރާ މައްސަލަތަކެއް ކުރިމަތިވާއިރު، އަހަރެމެން އޭނާއަށް ދެހެލާނދާރި މިއަދުމިކުރަނީ ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ އަހަރެމެންގެ ތެރޭގައި އޭނާއަށް އަވަސްކަމާއެކު ހެދުންކަނޑާ ތިޔަ ހަދަނީ ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ އޭނާ އަހަރެމެންގެ ތެރެއިން ނުކުތް، ފުރުޞަތެވެ!" ކޮންމެއަކަސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ހިތްތަރިގެ ސަޙާބުން، އަންސާރުންނަށް ވަރަށް ގިނަ ތަކުލީފު އުފުލަން ޖެހިފައިވެއެވެ. އުމުރުންނަށް ހަރަދުތަރަފަކުރުގެ ގޮތުން ވަރަށް ބޮޑު ތަކުލީފުޖެހުން، އެއީގެ ތެރެއިން ގިނަ ބަޔަކު ގަތުލުވެގެން ގޮސްފައިވާ، އުމުރުންގެ ރަނގައި ކުރިމަތިލުމުފައިވެއެވެ. އެކަމަކު، އުމުރުން އެކަން ކުރަމުންދިޔައީ الله އަށް ބަކައެވެ. އަދި އެބަކަމުންނަށް "އަންސާރުން" ކިޔައިފައިވަނީ އެހެންވެއެވެ. މާނައަކީ،

އަބޫބަކުރުންނަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެހީތެރިކަމާއި މަދަދު ދިން މީހުންނެވެ.

ޢުމަރުއަކާސް، އަހަރެން މިހާރު އާއިލާގެ ފައިސާ މިއުންމަތުގައިވާ އުމުރު ބިން އަދި ވިދާޅުވި، "اللهُ ގެ އިސްމުތުފުގެން ބަނދެވޭ. އަހަރެން މިހާރުކުރަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އެންމެ މަތީވާފަހުން ވަޑައިގެންނެވިތަ، އަހަރެން އުހަރެންގާ ގޮތުގައިކޮށްލަވާ!" އެވަގުތު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހުރެއްވީ، ބަޔަކުގައެވެ. ޢުމަރުއަކާސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އެނބުރި ވަޑައިގަތުމުން، އުމަރު ބިން އަދި، އަހަރެންގާ ގޮތަށް ކިޔަނޭ ދަނޑުވަރު ދިޔައެވެ. އަދި އޭނާ ސިލާ ދިޔައީ، އަހަރެން މިހާގެ ކޮޅުޖެހިއަށް. އާދު އަހަރެން މިހާ ގޮތީ، އޭނާގެ ކައިރީގައި ކުޑިން ބޭވަސްގެން ސިފަކުރެވެ. އަދި އެއްކޮށްޖަހާ ގޮތީ، އޭނާގެ ކައިރިން ބެއްބޭއިލަން. އެގޮތުން، އުމަރާ ބާލިމާ ބޭނިއިރު، އަހަރެންގާ ގޮތީ އެކްސްޓްރާ ވަޅުގަނޑުވެރިކަން އެހެވުނީ. އެގޮތުން، އޭނާގެ އެގޮތް އެކްސްޓްރާ ނަގުމަންވަރު، އަހަރެން މިހާގެ ކައިރީގައި އެކްސްޓްރާ ބާއްވާ. އަދި ދުވަން އަހަރެންވަރު، އޭނާ ކަނޑޭ ނަގާ، އަހަރެން މިހާގެ ގުޅުން ޖެހި! އަދި ދުވަން އަހަރެންވަރު، އޭނާ ގޮސް رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއިއެކު ފަހިސްނަވާދު ކުރެވުނީ. ޢުމަރުއަކާސް، ފަހިސްނަވާދު ނިމުމުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)، އުމަރުގަން ބައްޔަފާޅުއްވުމަންވަރު ހަދިޔާކުރެއްވި، "މިބާ މަރުވާނުގެ އަހަރެންދަރި، ގޮތުކުރިމު ހުއްޓުވީ؟" އޭނާ ދުންނެވި، "ލައްބަ، يا رسول الله އެވެ. ކަލޭގެނަންޖަކައި އަހަރެންގެ ބައްޖަ ފިދާކުރާ ހުއްޖެވީ!" ދުން އޭނާއަން ކަންތައްކުރެވުނީ، ރަގަޅުގޮތަކަން ނުންކަމަން ހިކަން، އޭނާ ހުރި ކަންބޫޖެވުޅައްވީ. އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) މި ވަޒީފާ އަމުރު ކަމުގައިވާއިރު، އުކަކަގާނުގެ ޔަބައިން އޭނާ ހުއްދައަން އެދުންވެސް ޖެހިނީސް. އެގޮތުން، އޭނާ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގާތު އުއްސާލި، " يا رسول الله އެވެ. އަހަރެން ކުރި ކަންތައްކުގައި، އުއްވެސް ނުރަގަޅު ކަމެއް ވޮތުއްވީ؟" (رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދިޔާކުރައްވީ ކިޔާ؟!! (އޭނާ، އުކަކަގާނުގެ އަރިހުން ހުއްދައަން އެދުންޖެހުނުނު، އުކަކަގާނު ހަދިޔާކުރައްވިތަ؟) އުކަކަގާނު ހަދިޔާކުރައްވީ،

"އެއްވެސް ދެބަކަރިއަކު، އެކަލާމުދަ ބޮޑެއް ނުބަލާނެއެވެ!" މާނައަކީ، މިކަމުގެ ސާފުކަމުން،
އެއްވެސް ދެބަކަރިއަކު މިކަމަކާއި ހިއްލާ ބަލާބެއް ނުލާނެއެވެ. މާނައަކީ، މިކަލާމުދަ
ޖަނަވާރެއްވެސް، ހިއްލާ ބަލާބެއް ނުލާނެއެވެ.

އަދި މިހާރު ސުބްޙާނަﷲ، އަހަރެމެންނަށް މިފެންނަނީ، މިކަމުގައި ހިއްލާ ބަލާބުލުންވާބަން!
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އެހެރީތުކުރެއްވި، ޖަނަވާރުންނަށްވެސް މިކަން
ވިސްނުންދޭހާނެއެވެ. ވީއިރު ސިފައިން އިންސާން އެއްޗި، އެއްވެސް ދެބަކަރިއަކު، އެކަލާމުދަ
ބޮޑެއް ނުބަލާނެއެވެ! އެމީހުން، ވިސްނުންތަކަށް މިހުން، މިގޮތުގައި ގެރި އަލިހުންގެ
ބޮލާބަން އަހަރެމެންނަށް މިފެންނަނީ ކީއްވެގެންތޯ؟ މިހާ ސާފުކަން އޮތުކަމުގައި، އަދި
މިހާ ސިފައިން އިންސާނުންގެ ކަމުއްގައި، އަދި އިލްމުވެރިންގެ އިޖްތިހާދުގައި މިކަން
މިހާރަށްވެސް އިންސާނުންނަށް، ހިއްލާބަލާބުން މީހުންނަށް ކީއްވެގެންތޯ؟ އިންޝާﷲ
އަހަރެމެން މިކަމުގައި ބަލާލާނަން.

ކުރިއަށް، އަހަރެމެން ދެއްކުމުންދާނީ ވާހަކައެއް އިސްބަރުލާނަން. ދެން، އުމައިރު
ވިދާޅުވި رسول الله (صلى الله عليه وسلم)، އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިހުގައި ތިއްބެވި
ބޭކަލުންނަށް ބައްލަވާލެއްވުމަށްފަހު ހިތިޅުކުރެއްވިއެވެ.
إِذَا أَحبَبْتُمْ أَن تَنظُرُوا إِلَى رَجُل نَصَرَ الله وَرَسُولَهُ بِلغَيب فَنظُرُو إِلَى عُمَير إِبنِ عَدِي
"ﷲ އަށާއި އޭނާގެ ރަސޫލާއަށް މަދަދާއި އެހީތެރިކަންދިން މީހަކަށް ކަލޭމެން ބަލާލަން
ބޭނުންނަމަ، ދެން އުމައިރު އިބްނު އަދީ އަށް ބަލާލާށެވެ!" އުމަރު ބުނެފި ހަމްޒާބު (رضي
اللّـه عنه) ވިދާޅުވި، "މިހިރަ ލޯއަނދިރި މީހަކަށް ބަލާށެވެ! އޭނާ ރޯގަނޑުގައި الله އަށް
ކިއަމަންތެރިކަމާއެކު ނުކުމެގެން ދިޔައެވެ!" رسول الله (صلى الله عليه وسلم)
ހިތިޅުކުރެއްވި، لَا تَقُل الأَعمَى وَلَا كِنَّهُ البَصِير "އޭނާއަކީ ލޯއަނދިރި މީހެއް
ނުބުނާށެވެ. ސަޤަބަކީ، އޭނާއަކީ ވީއިރު ސިފު ތެޞައްވަރުއްވާ މީހެކެވެ."

އަޚުންނާއި އުޚުތުންނޭވެ! މިއަދު ވަރަށް ގިނަ ތަނަސްދިރި މީހުން އެބަހުރި! މިއަދު ވަރަށް
ގިނަ ތަނަސްދިރި މީހުން އެބަހުރި! ކޮންމެއަކަސް، އުމައިރު އެނބުރިދިޔަ. އަދި އޭނާ
އެނބުރިދިޔައިރު، އެއަންހެނުން މީހާގެ ދަރިންނާއި އަދި އެއަންހެނުން މީހާގެ ގަބީލާގެ މީހުން،
އެއަންހެނުންނާ ވެދުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށް ގެންދަނީ. އެކަމަކު، އެމީހުން އޭނާގެ ކައިރިއަށް
އައިސް، އޭނާއަށް ބިރުދައްކަމުން ބުނީ، "އޭ އުމައިރުވެ! މިއަންހެނާ ގަތުލުކުރިމީހާ
ކަލޭވެ!" ކޮންމެއަކަސް، އުމައިރުނަށް ހަނދާނުގައިވާ ވާހަކަ ދައްކާކަށް،
އަޑުއިސްާ އާއި ހަޖްރަތު ފިރިހެނުންގެ ވާހަކަ. އުރަހިނުންގެ ރަސްގަތަނާއިގެ
އުފެންވެހިއްޔާ މީހުން. ކޮންމެއަކަސް، އުމައިރު ވިދާޅުވި، "އާނއެކޭ! އަދި އަހަރެން
ކަލޭމެން އެންމެންނާއި ވާދަކުރާނަމެވެ. ކަލޭމެން އެންމެން ޖަމާވެބަލާށެވެ. އަދި ކަލޭމެންގެ
ތެރެއިން އެކަކުވެސް، އެއަންހެނާ ބުނިފަދަ އެއްޗެއް ބުނެފިނަމަ، އަހަރެން ކަލޭމެން
އެންމެންނާއި ހަނދާނަށް ކުރާނަމެވެ!" ދެން ސަލާމަތްވި، އޭނާގެ ގަބީލާގެ މީހުން،
ނަމާދަށް ކޮބާ ހެއްދެވީ؟ އެކަމުގެ ސަބަބުން، އެމީހުން އިސްލާމްދީނަށް ނުކުމެގެންދިޔަ
ހެއްދެވީ؟ ކޮންމެއަކަސް، މިކަން ހިނގާފައިވަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم)
ހިޖުރައަށް ފަހުއިގެ ތުރުވަނަ ހޭދަވަމުންނެވެ. އަދި އެކަން ހިނގާފައިވަނީ، ބަދުރު ހަނގުރާމަ ހަމަ
ނިމުމާއެކު. އެއްދުވަހު، އުމަރު ހުރިގާ އަންސާރުންނަށް މުސްލިމުންނަށް ކުރީން. އަދި މިކަމަށް
ކަމެއްގެ ސަބަބުން، މުސްލިމާކުން އިސްލާމްދީނާއި ދުރަށްވެސް ހިނގައިދާނެ! މިބާކަށް
އެދިހައި، އެންމެންނާއި ވާދަކުރުން. އަދި މިބާކަށް އެބަހަމުންދިހައި، އަހަރެންގެ
ކުރިމަތީގައި އެމީހަކު ހުއްޖުން މިހަރު، އަހަރެން ގާތުގެ ކުރަންވާނެއެވެ. އަހަރު ވާޒިރު (رحمه الله)
ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި، "މިއީ އިސްލާމްދީން އުމުރުގެ ތަރީގައި ކާމިލުކޮށް ހުރިއެވެ. ސަބަބަކީ،
އޭނާ މުސްލިމުންގެ ގޮތުގައި ތިބި މީހުން، މުސްލިމުކަމުގެ ބަރަކާތް ފެނުނުގޮތުން ތިޔަށްވެ.
އެކަމަށް، އުމުރުންނަކީ އިސްލާމްދީނުގެ ބާރުވެރިވުމުން، އުމުރުން މުސްލިމުންގެ ގޮތުގައި
ހުރެވޭނެ ފެނިއެވެ."

އެހެންކަމުން، މިވާހަކައިންނާއި އަދި މިއިގެ ކުރިން މިބަޔާންކުރެވުނު ވާހަކަތަކުން،
އަހަރެމެންނަށް އުނގެނެވެން އޮތް ފިލާވަޅަކީ ކޮބާ؟ މިއީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް.
އެގޮތުން، މިހާރު ދެކެވޭ އެއްވަރަކަށް، ވަޞިއްޔަތް އަލްމުރީގެ ހުއްދަ ހޯދުމުގެ ވާހަކަ!
އެގޮތުން، އަޅުގަނޑު މިހާރު މިސާލެއް ދޭނަން. ކޮންމެވެސް މީހަކު މީހާއަށް
ހަމަލާދީފި، އަދި އެމީހަކު މީހާގެ ހަމަލާދިނީ، މީހާ ގެގައި ހުއްޓާ! އަދި އެމީހަކު ބޭނުންވީ،
މީހާ ގެނެސްދިނުމަށް! رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރައްވަނީ ކިޔާ؟ رسول الله
(صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރައްވަނީ، "އެމީހަކު އެމީހާގެ މުދާ ދިފާޢުކުރަނިކޮށް
ކަތިލެވިއްޖެނަމަ، އެމީހަކީ ޝަހީދެކެވެ. އެމީހަކު އެމީހެއްގެ އަމިއްލަ ނަފްސު
ދިފާޢުކުރަނިކޮށް ކަތިލެވިއްޖެނަމަ، އެމީހަކީ ޝަހީދެކެވެ. އެމީހަކު އެމީހެއްގެ އީމާންކަން
ދިފާޢުކުރަނިކޮށް ކަތިލެވިއްޖެނަމަ، އެމީހަކީ ޝަހީދެކެވެ. އެމީހަކު އެމީހެއްގެ އާއިލާ
ދިފާޢުކުރަނިކޮށް ކަތިލެވިއްޖެނަމަ، އެމީހަކީ ޝަހީދެކެވެ."

އަޅުގަނޑު ބަޔާން ކުރި ހަދީޘް އެންމެންނަށް ވިސްނުން ހުރިހާ އުނގެނުމަށް. އެގޮތުން، މީހާ
ގެގައި ހުއްޓާ، މީހަކު އައިސް މީހާއަށް ހަމަލާދީ، މީހާގެ ބޭބޭގެ ބަދަލުގައި ޕޯސް، އަދި މީހާ
ކުރިމަތިލާނަމަ، އަދި މީހާ ބޭނުންވީ އުމުރާ ދިފާޢުކުރުމަށް ނުކުމެ ހިފުމަށްވަނަމަ،
އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް، އެކަމަށް ވަރަށް ސާފުކޮށް އުނގެނުން ލިބޭނެ! އެގޮތުން، ސުވާލަކީ،
މީހާ ވަޒީފާ އަދާކުރާ ހެނދުނު ހިނގަނީ ހުރީތޯ؟ އުމުރަކު އުޅޭ މީހާގެ ބޭބޭގެ
ބަދަލުގައި ސަލާމަތްވުން، އުމުރާ މީހާ ޖަހަނީ ޖަމާޢަތަށް ބޯހިއްޕާ ގޮސް، އެމީހަކު
ދޭތެރޭ، އެމީހާގެ ސަލާމަތީގެ އެމީހަކު ތަރުތީބުކުރަންވީ، މީހާގެ ކަމު ރަހިސްކާއި ހަމައެކު
މިފަހަރު. ދެން މީހާ ރަހިސްގެ މިސާލުތަކަށް، "މިގެދާ ވާހަކައް ދަންނަވާލަން
ވެގެންނެވެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު މަރާލުމަށް އެބަ މަސައްކަތް ކުރައްވެ! އެހެންވެ، އަޅުގަނޑުގެ
އަމިއްލަ ނަފްސު ދިފާޢުކުރުމަށް އެންމެ ރަގަޅުގޮތަކީ؟"

އެމީހުން، ދަންނަވާލަންއޮތީ، މިއީ ބުއްދި ހަމަޖެހޭ ގޮތެއް ހެއްދެވި؟!!! އެހެންކަމުން، ތިބާގެ ނަފްސު ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި، އިލާހު މީހާގެ ހުއްދަކޮށްދެން ނުބެހޭއިރު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ރައްކާތެރިކުރުމަށްޓަކައި، އިލާހު މީހާގެ ހުއްދަ ހުކަން ތިބާއަށްޓަކާ ހެއްދެވި؟!!! އެބޭކަލަކު ގޮސް، ބަނދު ހޮވިގެ އަންހެނުން ގޮތުގޮތަށްއިރު، އެބޭކަލަކު رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ހުއްދަ ހޯއްދަވި ހެއްދެވި؟!!! ނޫން، އެބޭކަލަކު އެކަކާގެ ފަރާތުގެ ހުއްދަ ހޯދަވާފައެއް ނުވޭ. އަދި އެބޭކަލަކު އެކަން ކުރައްވާފައިވަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދިރިހުންނަވަނިކޮށް.

އަދި ޓްޕަނިދި މިހާރުވެސް، އެންގެ ދަރިންގެ މައިމާ މަޖާލި ހުރިހާއަން ބަލާއިރު، އެމިހާ ކުރިން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ހުއްދަ ހޯއްދަވި ހެއްދެވި؟ ނޫން، އެބޭކަލަކު އެކަކާގެ ފަރާތުގެ ހުއްދަ ހޯދަވާފައެއް ނުވޭ. އެބޭކަލުން އެމީހަކު ކަންތަކެއްކުރި، އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ވަނީ، އެބޭކަލުން ކުރިކަންތަކެއް ގަބޫލުކުރައްވާފައެވެ. އަދި އެކަކާގެ ފަރާތް ހިފަހައްޓަވާފައިވަނީ، "އެއްވެސް ދުވަހަކުވެސް، އެކަމާދު ބޭނުން ނުވާނެއެވެ!" އެމީހުން، މިކަމާދު އިލާހު މީހާގެ ހުއްދައަށް އެހުމުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ މަގާމަށް އެއަށްވުރެ މާމަތީވެއް މަގާމެއް! ކަން އިލާހުކަމީ ތިބާއަށް ހުއްދަ ދިނުމަށް ހުރި رسول الله (صلى الله عليه وسلم)ގެ ރައްކާތެރިކަމަށް!!! އަމަލުކުރަހި، އެއްވެސް އިލާހުއްގެ މާތް އެހުމަށްވުރެ، މާމަތީވެއް މަގާމެއް!

ފޮނުވި އަހުންނާއި ހުރުމަތްތެރިވި! އަބުޖަހުލުން މިލާހަކާ ދަރުކަށް، ކަންބޮޑުވުމުގެ ދަރުކަން، ހަރާން ބަޔަށްޖެހި! އަހަރުމެން ލާހަކާ މިދަރުކަށް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހާއިމުދުވަހެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އިޖްތިހާދު ދިރާސާކުރުމަށްޓަކައި، ތިބާއަން އެއްވެސް މީހެއްގެ ހުއްދަ ހޯދާކަށް ނުޖެހެއެވެ. އެކަކާގެ ފަރާތް، އެއަށްވުރެ މާމަތީވެއް ބޭކަލެއް. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަލީ، الله އާއި، އެއިލާހުގެ މަލާއިކަތުންނާއި

އަދި މުއުމިނުން، އެބޭކަލަކަށް ސަލާން ކުރައްވާ ބޭކަލެއް. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަކީ، ހެއްސަ ބޭކަލެއް. އަދި އެކަލޭގެފާނަށް ހެއްސަ އަބްރާހަމްތެކެއް ވެއެވެ. އެކަލޭގެފާނާއި މުއާމަލާތްކުރެއްވީ ތަވާޟުއުކޮށެވެ. މިއުރެއް ތަކަށް، އެކަލޭގެފާނުގެ މައްޗަށް ކަމެއް ނޫން. މިއީ ސާފުވެފައި އޮންނަންވާނެ ކަމެއް!

ބަދޫ ބަދުވީގެ ވެންވެރިއެއްގެ ހާދިސާ

ކައުނުމާކަސް، ދުވަސް އެއް، ބަދޫ ބަދުވީގެ ވެންވެރިއެއްގެ ހާދިސާ. ބަދޫ ބަދުވީ، ފުރަތަމަ ކާފިރުވެފައިވާ ބައެއް. އަދި އެވެރިންގެ ތެރޭގައި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދިމާވެފަ ވެންމަރާ މިހަކު އުޅުނު. ދުވަސް ހުޅާ ގަބީލާއެއް ބަލާއިރު، އެގަބީލާއި މުސްލިމުންނަށްވިދާޅު، އެގަބީލާގެ މިންޖިބީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކާފިރުންގެ ފަރިގައި. ހުރައިބައިގެ އެއްބަސްވުމުގައި، ބަދޫ ހުޅާ ސާއިކުރީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކާފިރުންނަށް. އަދި ބަދޫ ބަލިކު ސާއުކުރީ، ފުރަތަމަ ކާފިރުންނަށް. އެޒުވާން، ބަދޫ ހުޅާގެ ޖަވާބަކު، ކުރިން މިބަސްވުން ވެންއަޅާފައިވާ ބަރުގައި އެމިފުރަރުއްޖެހި. އެޖަވާބު އެވެންވެރިއާ ގަޑިޔާއް ނުކުރޭ. އެހެނަސް، އެވެންވެރިޔާއަށް ވީހަކަ، އަނިޔާވެފައިވެއެވެ. އަދި ދުވަސް އެބޭކަލުން ޖަމާއަތުގެ ޒުވާނުގައި، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް އައިސް، ކަންވީގޮތް ބަޔާންކުރެއްވިއެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަރީފުކުރެއްވީ، "އާދޭސް ކޮށް އެވަނީ ޒުވާރިވެއެވެ. އާދޭ ގަބޫލުކުރާށެވެ." ކައުނުމާކަސް، ފަހުން މައްކާ ފަތަހަފުތަންފަހު، ބަދޫ ބަލިކުގެ މީހުން އިސްލާމްވިއެވެ. އަދި ނަޖުރަށް ބިން މުއާވިއާ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް، މިވެންވެރިއާގެ މައްސަލައި ފާހަގަ ދުއްސަމްބަހައި އައެވެ. ދުވަސް މި ނަޖުރަށް ބިން މުއާވިއާއަށް ކޮބާ؟ ނަޖުރަށް ބިން މުއާވިއާއަށް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަރާއި، އަދި މުސްލިމުންނަށް ހިއާނަތްތެރިވި މީހެއް. އާދާއަށް، ބަރަކާތްލާގެ ތެރޭގައި، ބަދޫ ހުޅާގެ މީހުން ގައިރުކުރި މީހާ. އަދި އާދާގެ ގަބީލާގެ މީހުން، ކާފަރުންގެ ޒުވާނުގައި ތިބީ، އާދާއަން

ބުނެފައިވެސް، "الله އަށް ބިރުވެތިވާށެވެ! ކަލޭ ތިޔަ މީހުން ގަތުލުކުރަނީ، ބަރަކާތުގެ ތެރޭގައެވެ. (އަދި މަސްޖިދުލް ބަރަކާތުގެ ތެރޭގައެވެ.)" އޭނާ ބުނީ، "މިއަދަކު އިލާހަކު ނެތެވެ. ކަލޭމެންގެ ބަދަލު ހިފާނެވެ. الله މަތިން ހަނދާން ނައްތާލާށެވެ! ބަދަލު ހިފާށެވެ!" އުމިރާއި، ނައްޓާލާ ބިން މުޅާވިއާ. އޭނާ ކާފަރަކަށްހުރެ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ވަސް ޒިޔާރަތްތެރިވެފައެވެ. އަދި އޭނާވެސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ކާފިރުސަނގައި ތިބި ބަދު ޝިޢުރާގެ މީހުން ގަތުލުކޮށްލުފައެވެ. އަދި އޭނާ މިއަންނަނީ، އެގެންވިރާގެ ތަރާތުން ވާހަކަ ދައްކަވުން. އެގޮތުން ސުވާލަކީ، ކުރުގެ ގޮތުން ބޭނުވާސް، ނަހަޔަތުގެ ކުށް ހަވަލުތޯ؟ ނުވަތަ ގެންގުޅުއްވާގެ ކުށްތަކެއްތޯ؟ ނަހަޔަކުރުކުރި ވަރަށް ބޮޑު ކުށެއް، އެހެންނަމަވެސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އޭނާއަށް މަރާލު ދެއްވި. އަދި އޭނާ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް ގެންގުޅުއްވާގެ ތަރާދުން އައިސް ދަންނަވާފައިވެސް، "يا رسول الله އެވެ. ޢުބާއާގެ އަރުލުވިރިން މިހައްދުލުނާ، ބޮޑުކަންގެން ދަށްކަނިއްޔާ." އަދި އޭނާ ބޮޑުނުވި، އިސްލާމްވުމަން، އަދި އޭނާ ބޮޑުނުވި، ތައުބާވުމަން. އެގޮތުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އޭނާގެ ތައުބާ ގަބޫލުކުރެއްވި.

އަޅުގަނޑު މިހުރިހާއެދިރީން، އިސްލާމްދީނުގެ އިހުގެ ވާހަކައެވެ. ދީން، އިލްމުވެރިންގެ ބަސްފުޅުތަކަށް ބަލާލަމާ ހިނގާ. އަޅުންނާއި އުޅުމުންނާވެ! އަޅުގަނޑު ވަރަށް ކުރުކޮށް މިބާރުންކޮށްލެވިގެން، އުލަމާއިންގެ ބަސްފުޅުތަކެވެ. އެކަމަކު، ދަލީލުތަކުގައި މިމައްސަލައަށް ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ބައްލަވާފައިވެއެވެ. އަދި މިމައްސަލައިގައި އިޖުމާޢު ބަދަލް ބޮޑުނުވާ އެއްވެސް މީހަކަށް، އަޅުގަނޑު އިޖުތިހާދުކުރިން، އެންމެން ކިޔުމަން. ފުރަތަމަ ފޮތަކީ، އަޅުގަނޑު ކުރިންވެސް ދީނީ ފޮތް، މުޅި އެއްފޮތް ވިދާޅުވެފައިވެސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ މައްޗަށް އެއްޗެހި ކިޔާ މީހާގެ މަރުދުއްވުން. އަދި އެއްފޮތަކީ، ޝައިޚުލް އިސްލާމް، އިބްނި ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ލިޔުއްވާފައިވާ ފޮތެއް. އެފޮތުގެ ނަމަކީ، الصا رم المسلول على شاتم الرسول، މާނައަކީ، "رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްޗެހިކިޔާ މީހާގެ މައްޗަށް، އުރައިން ދަމައިގަންނަވާފައިވާ ކަނޑި" އެވެ. ދެން އަނެއް ފޮތަކީ، الشفا فى اهول المصطفا

މިފޮތް ލިޔުއްވާފައިވަނީ، މާލިކީ އިލްމުވެރިއެއްކަމުގައިވާ، ޤާޟީ ޢިޔާޟް (رحمه الله).
މިފޮތުގައި އާންމުގޮތެއްގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް،
އެކަމަނާ، މިފޮތުގެ އެންމެފަހު ސުވާލުތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވަނީ، އެއްކޮޅު ހިއްދުމުގެ
ގައުލުއަށް.

އެގޮތުން، އަބޫނުޢައިމް ރިވާކުރެއްވި، އިބްނު ޢައިދުއާ (رحمه الله) ވިދާޅުވެފައިވާ ބަސްފުޅުން.
އިބްނު ޢައިދުއާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް
އެއްކޮޅިޔާ ކޮންމެ މީހަކު، އެމީހަކީ މުސްލިމަކަށް ވިޔަސް، ކާފަރަކަށް ވިޔަސް، ދުން
އެމީހަކު ގަތުލުކުރުމަށް ޙުކުމްކުރެވޭނެއެވެ." އަދި އޭނާ ވިދާޅުވަނީ، "އަދި މިއީ އިލްމުވެރިންގެ
އާންމު ރައުޔެވެ." އަދި އިބްނު މުންޒިރު ވިދާޅުވަނީ، "އަހަރެމެންގެ އިލްމުވެރިންގެ
އިޖުމާޢަށް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްކޮޅު ޖަހައިފި މީހަކު،
ގަތުލުކުރުމަށް ޙުކުމްކުރެވޭނެ އެވެ." އެގޮތުން، މިދެންނެވުމުން، މާލިކު، އައްލައިޘް، އަޙްމަދު،
އިސްޙާޤް، ޝާފިޢީގެ ރައުޔެވެ.

އަދި ސުފްޔާން އަދި އަބޫ ހަނީފާ ވިދާޅުވަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް
ވަހަކަދައްކާ މީހަކީ މުސްލިމެއް ނަމަ، އެމީހަކު ގަތުލުކުރުމަށް ޙުކުމްކުރެވޭނެއެވެ. އަދި އެމީހަކީ
އެއްބަސްވެވުނު ނޫން ކާފަރަކު ނަމަ، އެމީހަކުވެސް ގަތުލުކުރުމަށް ޙުކުމްކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ހަނީފީ،
ހަމައެކަނި އިސްތިސްނާ ކުރައްވާ ބައްޔާ ޖިންމީން. ޖިންމީންނަށް، ކާފަރުންގެ ތެރެއިން
ޖިޒްޔާދައްކާ މީހުން. އަބޫ ހަނީފާ ސަޙާބާއެއްގެ ގޮތުން ވިދާޅުވަނީ، ފަރަތަމަ އެއްނުވެސް
އެކުއްނަށް، ކުފުރުވުންނެވެ. އެގޮތުން، ކުފުރުގެ އަދަބަކީ، މިއަރުވުން ބޮޑު ކަމެވެ.
އެގޮތުން، ހުރިހާ އިލްމުވެރިން މިކަމުގައި މުސްލިމަކާ މެދު އަދި މުޝްރިކަކާ މެދު ކަންތައް
ކުރަންވީގޮތާމެދު އެއްބަސްވެގެންވެއެވެ. ހަމައެކަނި ޚިލާފުވެފައިވަނީ، ޖިންމީއަކާއި މެދުގައެވެ.
އަދި ޖިންމީންގެ އަހަރުމަތިން، މަދު އިލްމުވެރިންގެ ރައުޔެވެ.

އަދި މިއިގެ އިތުރުން، އިބްނު ތައިމިޔާ (رحمه الله) މިމައްސަލައާމެދު އިތުރަށް ބަޔާންކޮށްދެއްވާ ތަފްޞީލުކޮށްދެއްވާފައިވަނީ، ޙަދީޘާ ދައްކަވުންތަ ހިނގީއަދުވެސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަދައްކައިފިނަމަ، އެމީހެއްގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުވާނެއެވެ. އަދި އެހެންމުދުގެ ސަލަފުން، އެމީހަކުވެސް ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ ނޫނެވެ.

އައްޝާފިޢީ، ޤާޟީ ޢިޔާޟް (رحمه الله) ވިދާޅުވެފައިވަނީ، "މާލިކީގެ މަޛްހަބުގައި ވާގޮތުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ކުޑަކޮށްލުމުގެ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކައިފި މީހަކު، އެއްބަސްވުން އިޖްމާޢުވެފައިވާ ގޮތުގައި ކާފިރުވާނެއެވެ."

އަދި އިބްނު ޤުދާމާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "ޖުމްހޫރުއާއި އަދި ޝާފިޢީމަޛްހަބުގައިވާ ގޮތުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އަނިޔާއެއް ދިނުމަށް މަސައްކަތްކުރާ މީހާ، ނުވަތަ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ކުޑަކޮށްލާ މީހާ، އެމީހާ ކުރި ކިޔަމަންވެ ކުޑަކުރާ ނަމަވެސް، އެމީހާ ގަތުލުކުރަންވާނެއެވެ!"

އަދި މިއިގެ އިތުރުން، އިމާމް މާލިކު ވިދާޅުވަނީ، "މީހަކު މިބަސްނަގަ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ޖަނަވާރު ހަމަވެވަޑައިފި. ދެން އެމީހާ ގަތުލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ!" އެގޮތުން، އެހާ ކުޑަކުރާއެއްޗެއް ބުނާމީހާވެސް ގަތުލުކުރަން ޖެހޭނެއެވެ.

އަދި ދެން ޤާޟީ ޢިޔާޟް (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "އަދި އަބޫޙަނީފާ އިމާމު ތައުބާ ގަބޫލު ނުކުރެއެވެ. މިއީ އިޖްމާޢެވެ. އަދި އަބޫޙަނީފާ އިމާމު ތައުބާ ގަބޫލު ނުކުރެއެވެ!"

ދެން، އަޚުންނާއި އުޚްތުންނޭވާ! ފިޤުހުގެ އުސޫލު ދަސްކޮށްދެއްވާ ކޮންމެ މީހަކަށް އެނގޭނޭފަދައިން، އިޖްމާޢަކީ ހުއްޖަތެކެވެ. އިތުރުވެރިން ކަމާއި އިޖްމާޢަށް އަމަލުކުރުމަކީ،

އެއީ ޤުރުއާނާއި އަދި ސުންނަތާއި އެއްގޮތަށް ކަމެކެވެ. ސަބަބަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރައްވާފައިވޭ، لَا تَجْتَمِعُ أُمَّتِي عَلَى ضَلَالَة "ތިމަން ކަލޭގެފާނުގެ އުންމަތް، ނުބައި ކަމެއްގައި އިޖުމާޢަކަށް ނާދެވޭނެއެވެ."

އިމާމް މާލިކު (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "މުސްލިމަކަށް ވިޔަސް ނުވަތަ ކާފަރަކަށް ވިޔަސް، އެކަމުގައި ތަފާތެއް ނެތެވެ. އެމީހަކީ އިންސާފުވެރިއެއް ދީންދާރެއްނަމަ، އެމީހަކު ގަބޫލުކުރަންވާނެއެވެ!"

އަބޫ ޘައުރީ (رحمه الله) ހިކާޔަތެއް ބަޔާންކުރައްވައެވެ. އެއީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަ ދެއްކުން މިހެއްޔެ ވާހަކައެވެ. ހަދީޘާ ހުރުމުން އައްސަލާމު، އިމާމް މާލިކު ގޮތް ވިދާޅުވިއެވެ. "އިރާޤުގެ ފުޤަހާއިން ކަނަހަރު ދެއްކީ ފަތުވާއަކީ، އެމީހަ ބަލައިގަނެވޭނެ ކުރިމަގެއް ނޫނެވެ." އެކަހަލަ ފަތުވާއެއް ވިދާޅުވިއެވެ. "އޭ އަމީރުލް މުއުމިނީނެވެ! رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ބަދުބަސް ބުނާނަމަ، އެންމެ ސަލާމަތްވާނީ ހިނގާއްޖެ ކަމެއްތޯ! ނަބިއްޔާކުރުންނަށް ބަދުބަސްބުނާ ކާފިރު މީހަކު، ގަތުލްކުރަންވާނީ ޤަތުލުކުރުމެވެ! އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ސަހާބީންނަށް އެއްޗެހި ކިޔައިދޭ އެއްވެސް މީހަކު، ތަޢުޒީރު ކުރަންޖެހޭނެއެވެ." މިއީ އެގޮތަ ހުކުމްކޮށްގެން، އިމާމް މާލިކު ދެއްވާފައި ބައްޔާތު! އަދި އިމާމް މާލިކު ހުންނެވީ، "ފުޤަހާއިން" ކިޔުން އެމީހުންދަކާ ވަރަށް ގަދުތަރުބަދަލުކުރެއެވެ. ސަބަބަކީ، އެވަރީނާގެ ވަރާމުން، މިގޮތަށް ނުބައިކޮށް ފުރުމާ ދިޔައިވާދީއެވެ. އިމާމް މާލިކު ވިދާޅުވަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަދެއްކުމާއި، އަދި ސަހާބީންނާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަދެއްކުމާއި، ތަފާތެއް ވެއެވެ. ތިބާ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަދައްކައިފިނަމަ، ތިބާ ގަތުލްކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ތިބާ ސަހާބީންނާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަ ދައްކައިފިނަމަ، ދެން ތިބާ ތަޢުޒީރު ކުރަންވާނެއެވެ.

ދެން ޤާޟީ ޢިޔާޟް (رحمه الله)ގެ ބަސްފުޅު އަޑުއަހާލަމާ ހިނގާ. އަލް ޤާޟީ ޢިޔާޟް ވިދާޅުވަނީ، "މިވާހަކައަކީ، އިމާމް މާލިކުގެ އަރިހުގައި ތިބި ބޭކަލުންގެ ތެރެއިން، އެއް ބޭކަލަކަށްވުރެ ގިނަ ބޭކަލުންގެ އަރިހުން ރިވާވެގެން އައިސްފައިވާ ވާހަކައެކެވެ. އަދި މިއީ އިމާމް މާލިކާއި ބައްދަލުވެ، ފުރުޞަތު ލިބިވާފައިވާ ބޭކަލުންނެވެ."

ދެން އެއަށްފަހު އޭނާ ވިދާޅުވަނީ، "އިމާމުން އެކަކަށް ފަތުވާއެއް ދިނުމަކީ، ކަންބޮޑުވާކަން އުނދަގޫ، އެއްވެސް ދަލީލެއް ނެތެވެ. އަދި އިމާމުގެ އިލްމުވެރިންގެ ފަތުވާތަކުން، އޮތީކަމު ގެއްލުންތަކުން ޖަހާލަން ބޮޑުންކަމާ ފަދަވާ، އަހަރެމެންނަށް ދެއްސަފާވުޅެވެ."

އަދި ދެން އޭނާ، އެހެރަދެ ބައިސްކުކިސްތަކާ ވިދާޅުވަނީ "ފަހަރެއްގައި އެއީ އިލްމުވެރި ބައެއްކަން އެނގިފައިނުވާ އިލްމުވެރިންގެ ތެރޭގައިވާ ބައިވެރިކަމުގައި ވެދާނެއެވެ. ނުވަތަ އެއީ އެބައެއްގެ ފަތުވާތަކުން، އަހަރެމެންނަށް އިތުބާރު ނުކުރެވޭ މީހުންގެ ފަތުވާތަކެވެ. ނުވަތަ އެއީ އެބައެއްގެ އަމިއްލަ އުޞޫލުތަކުގެ މައްޗަށްވާ ބައެކެވެ. ނުވަތަ ފަހަރެއްގައި، އެމީހަކު އެބޭނު ބަހަށް، އަސްލުގައި އެއްކަލި ހިންގަވާގައި ނުވެދާނެއެވެ. (އަދި އެއީ އެއްކަލި ހިނގުން ނުވަތަ ނުންތޯއްލާމަތު، މިއީ ޒިޔާދަ ހުރިކަމެކެވެ. އަދި މިއީ ސާފުކުރާ ކަމެކެވެ. ސަބަބަކީ، ހަދީޘާ އެކަން އިމާމް މާލިކަން ސާފުކޮށްދެއްވާފައެއް ނުވެއެވެ.) ނުވަތަ އެމީހަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަން އެއްކަލި ހިނގަމުންދަން، އެކަމަކު، ތަޢުބާވެފައިވާ މީހެއްކަމުގައި ވެދާނެއެވެ. ސަބަބަކީ، އިލްމުވެރިންގެ އިޖުމާޢުން، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަން އެއްކަލި ހިނގައިފި މީހަކީ، ގެއްލުންތެރިވެއްޖެ މީހެކެވެ!"

ދެން، އަޅުގަނޑުމެން އެޅުގަނޑުމެންނަށް! އަޅުގަނޑު މިދެއްކިއަން ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ބަޔަކީ ރިސާލަތުގައިވާ އަދިއިރު، އަޅުގަނޑުން ވަރަށް ވަރަށް ހައިރާންކަމުގައިވާ ކަމެއްކަމާ ފުރުޞަތު! ހައިރާންކަމާއެކު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުމީ، الله ގެ އަދަބުވުން އެފާހަގަކުރެއްވި މަސައްކަތަކީ، ބައެއް މީހުން އެހެރަ ފުރުޞަތަކަށް ދޭތެ! الله عزّ وجلّ ވަޙީކުރައްވާފައިވަނީ،

فَتَرَى ٱلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَخْشَىٰٓ أَن تُصِيبَنَا دَآئِرَةٌ

މާނައަކީ، "ފަހެ، އެއުރެންގެ ހިތްތަކުގައި ބަލިމަޑުކަމެއް ހުންނަ މީހުން (އެބަހީ، ޝައްކާއި ނިފާޤުގެ ބަލިހުންނަ މީހުން) އެއުރެންގެ (އެބަހީ، ޔަހޫދީންނާއި ނަޞާރާއިންގެ) އެކުވެރިކަން ލިބިގަތުމަށް އަވަސްވެގަންނާތީ، ކަލޭގޮތް ދެކެވަޑައިގަންނަވާނެއެވެ. އެއުރެން ބުނެއެވެ. "ތިމަންމެންނަށް މުސީބާތެއް ޖެހިދާނެކަމަށް ތިމަންމެން ބިރުގަންނަމެވެ.""(سورة المائدة 52)

އެގޮތުން، އެވެރިންނަކީ، މުނާފިޤުންނެވެ. އަދި އެވެރިންގެ ހިތްތަކުގައި ބަލިމަޑުކަމެއް ވެއެވެ. އަދި އެވެރިން ބިރުގަންނަނީ، އެވެރިން ވާހަކަދައްކައިދިނަމަ، އެވެރިންނަށް މުސީބާތެއް ޖެހިދާނެތީއެވެ. ސަބަބަކީ، އެވެރިންނަކީ، الله عزّ وجلّ އަށްވުރެ ބޮޑަށް، އެއިލާހުގެ އަޑުއެވުންނަށް ބިރުގަންނަ މީހުންކަމުގައި ވާތީއެވެ.

ކޮންމެއަކަސް، މުސްލިމު ދުނިޔޭގައި މިހިރު މުސްލިމުން ކުއްލިއަކަށް ނިކުމެގަތީ. ސަބަބަކީ، މުސްލިމުން މިހީ، މުސްލިމުންނަށް އިވުނު އަޑުގެ ސަބަބުން ރުޅިއައިސްފައެވެ! މުސްލިމުންގެ އާންމު މީހުންގެ ހިތްތަކުގައިވެސް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ވަރަށް ބޮޑު ލޯތްބެއް އޮތެވެ. މިއީ މުސްލިމުންގެ ޢިލްމަށެވެ. އެމީހުންނަކީ، އިޚްލާޞްތެރިންނެއް ނޫން، އެކަމަކު، އެމީހުންނަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދެކެ ލޯބިވާ މުސްލިމުންނެވެ. އެމީހުންނަށް އެމީހުންގެ ޝުޢޫރު ފާޅުކުރުމުގެ ގޮތެއް، މަގުމައްޗަށް ނިކުމެވުނީއެވެ. ދީން އަހުލުވެރިން، އެ އެއްވުމާމެދު އެއްބަސްވެވޭނެ، ނުވަތަ އެއްބަސް ނުވެވުނެވެ. އަދި އެކަމުގެ ފައިދާ އާއި ގެއްލުންތަކާއި، އަދި އެކަމުން ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއާއި ގެއްލުން އަހުލުވެރިން ދެއްކުން ވަރަކަ ދައްކަކަށްޔާނެއެވެ. އެކަމަކު، އަހުލުވެރިން ފާރަވެރިކޮށްލަން އަޅުގަނޑުންނަށް، މުސްލިމުން މަގުމައްޗަށް ނިކުންނަނީ ޖޫނު ޖެހޭތީ. އެއީ މުސްލިމުންގެ ޢިލްމަށް، އެއީ މުސްލިމުންގެ ހިތްތަކުގައި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އޮތް ލޯބި. އެކަމުގެ

ސަބަބުން، މުސްލިމުން ދިރަހަން އަންގާ، އަދި މުސްލިމުން މިފަދަކަމާއި އެފަދަކަމެއް
ކުރި.

ދެން ސުބްޙާނަﷲ، އުމަވާއިންނަން ބަލާއިރު، ބައެއް "އިލްމުވެރިން" މިކަމާއި ނުކުތުމުގެ ބަދަލުގައި، އެނގޭތް މިސްކީނުންނަން މިކަމުގައި ޖިންސާތާއި އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމްތައް ބަޔާންކުރިހުރޭއް ނޫން. ﷲ عزّ وجلّ ވަޙީކުރައްވާފައިވާ ފަދައިން،

لَتُبَيِّنُنَّهُ لِلنَّاسِ وَلاَ تَكْتُمُونَهُ

"އިލްމުވެރިންގެ މަސްއޫލިއްޔަތަކީ މިސްކީނުންނަން އެރޯ ބަޔާންކޮށްދިނުމާއި، އެރޯ ވަންހަނާ ނުކުރުމަށެވެ." (سورة آل عمران 187) އެގޮތުން، މިސްކީނުންނަން ﷲ ގެ ޙުކުމްތަކެއް ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ ބަދަލުގައި، އެމީހުންގެ މަސައްކަތަކީ، މިސްކީނުންނަން ހޯދާގޮތެއް ހެދުން. މިސްކީނުން އެއްވުން ތަކާއި ބައިވެރިވުމޭ، އެމީހުން އެކަން ކުއްލިކުރެއްވިއެވެ. މިސްކީނުން ދިރަހަނަ އެންގުމޭ، އެމީހުން އެކަން ކުއްލިކުރެއްވިއެވެ. މިސްކީނުން މަޖަލިހަކަށް ނުކުތުމޭ، އެމީހުން އެކަން ކުއްލިކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެއީގެ ތެރެއިން ބައެއް މީހުން އެކަމުގައި ކުރިއަރާސްތުވާ މިސްކިތެއް، ގިނަވާރަކެ އުފެއްދި ރަކާތި މިސްކީނުން ބައިކޮށްލުމުން، އެމީހުން އެކަނޑެއް ކުއްލިކުރެއްވިއެވެ. އަދި އެމީހުން އެކަމުގެ ސަބަބުއެގެ ގޮތުން ބުނަނީ، "އަހަރެމެންނާއި އެއްބަރޯބަރި ދީނުގެ ޤަވާއިދުތަކެއް ބޭއްވުމުން، އަހަރެމެންނަށް ފައިދާވާނެ. އަހަރެމެން ބިރުވެތިވަނީ ހަދައިގަނެވޭ...." އެގޮތުން، އެމީހުން މިފަދަ ކާސްވާހަކަތައް ދައްކަމުންދިޔަ.

އެގޮތުން ދަންނަވާލަން އޮތީ، ﷲ عزّ وجلّ ގެ ބަޔާންފުޅުގައި ކޮބާ ހުއްޓެވެ؟ އެކަން މިސްކީނުންނަށް ސާފުކޮށް ނުދެވުނީ ކީއްވެ ހުއްޓެވެ؟ މިޒާތަށް ހައްޤުން ވާހަކަ ނުދައްކާނެތީ، ދެން އަހަރަ މަޖިލީހަށް ހުރުމަތްތެރިވާށެވެ!

مَن كَان يَومِنُ بِالله وَاليَومِالاَاخِر فَليَقُل خَيرًا أَو لَيصمُت

"الله އަށާއި އާޚިރަތް ދުވަހަށް އީމާންވާ ކޮންމެ މީހަކު، ވާހަކަ ދައްކާނަމަ، ހެޔޮބަހެވެ.
އަދި ރަގަޅު ވާހަކަ އެވެ. ނުވަތަ ހަނު ހުންނާށެވެ!" (އަބޫ ހުރައިރާ - ބުޚާރީ، މުސްލިމް)

މިބާގެ ކުރިމަތީގައި މިހިރީ، އިޚްލާޞްތެރިކަމުގެ ހެދުމުގައި ރީތި ބަހަކު، އަދި އެމީހުން އެދެނީ މީސްތަކުންނަށް ޚައިރާއި ހެޔޮކަމެވެ. އެމީހުން ބޭނުމެއް ނެތް، ކަޑަތުން ދިފާޢުކުރުމާ ޙައްޤުގެ ނަގާނެއެވެ. އަދި އެފަރާތުގެ ޙައްޤުގެ ނަގާނެއެވެ! އަދި އެމީހުން އެދެނީ، މީސްތަކުން ކުރިކަންތައް ކުއްލިޔާތުގެ... މީސްތަކުން ކުރި ޙައްޤުގެއްޔާ؟!! މީސްތަކުން ނުކުމެ މުޖާހިދަކަށް، އަދި މީސްތަކުން ބޭނުންވީ ގޮނޑުކުގެ އުފެއްދުންތަކަށް ބަލިޔާތޯ ކުރުމަށް! އަޅުގަނޑު މިދަންނަވާ ވާހަކައަކީ، މިއީ ގާނޫނީއަށް ތަބާވާ މީހުންނަށްވުރެ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް ތަބާވާ މީހުންނަށް މާއްކާރީގެންވާ ކަންކަމެވެ. ސަބަބަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރެއްވި، أَنَا نَبِيُّ المرحَمَه أَنَا نَبِيُّ الملحَمَه "މިއަން ކަލޭގެފާނީ، ރަޙްމަތުގެ ނަބިއްޔާއެވެ. އަދި މިއަން ކަލޭގެފާނީ، ހަނގުރާމައިގެ ނަބިއްޔާއެވެ!" އަދި رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރައްވާފައިވެސް، بُعِثْتُ بِالسَيفِ بِين يَدِي السَاعَت حَتَّى يَعبُدَ الله وَحدَه "މިއަން ކަލޭގެފާނު ކަނޑިއާއެކު ފޮނުއްވުނީ ޤިޔާމަތުގެ ކުރިން ޢިބާދަތްކުރެވެންދެންވެސް، ހަމައެކަނި الله އަށް އަޅުކަންކުރަން ދެންނެވެ." އަދިވެސް رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ހަދީޘްކުރައްވާފައިވެއެވެ. أُمِرتُ أَن أُقَاتِلَ النَاس "މިއަންކަލޭގެފާނަށް އަމުރުކުރެވިފައިވަނީ، މީސްތަކުންނާއި ހަނގުރާމަ ކުރުމަށެވެ." އެކަލޭގެފާނު ޤުރައިޝީންގެ މީސްތަކުންނަށް ހަދީޘްކުރެއްވި، جِءتُكُم بِذَبَح "މިއަން ކަލޭގެފާނު، ކަލޭމެންގެ ގާތަށް އައީ، ކަތިލުމާއި އެކުއެވެ!"

އަޅުންނާއި އުޅުމުންނޫވެ! އަހަރެމެންނަށް، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް ތަބަޢަވީ ދީން. އަހަރެމެންނަށް، ގާނޫނީއަށް ތަބަޢަވީ ދީނުންގެއް ނޫން. އަހަރެމެންނަކީ ކަންބޮޑުވެއްކަން އަހަރެމެންނަށް އުސޭނަވާށް! އަދި އަހަރެމެންނަށް އަހަރެމެން މިއުއްމަތުގެ ކުރެވިދޭ ކަން ބާކަނޑާކުރިކަން، އަހަރެމެންނަށް އުސޭނަވާށް! އަހަރެމެން މިއުއްމަތުގެ މިކުރަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި އެވެ. އެއީ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ކުރައްސަވާކުރާ ދުޢާގެއެވެ.

ކޮންމެއަކަސް، މިކަންތައް ދިރާގު ހައްދުން ނައްޓާލުން. އެއީ ސޯފްޓްވެއަރގެ ނުބައި ޕްރޮގްރާމްތަކުގައިވާ، ލާރސް ވިލްސް (LarceWills) ނަމަކަށް ކިޔުން މިހެރަވެ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ޝާނު ކުރުން. أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ العَظِيم، މިއީ މިހާރަށް ދެއްކުމަށްވެސް އުނދަގޫ ވާހަކައެއް! އެހެން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ޝާނު ކުރުމާއެކު ސިފައިގަތުވެ. އަދި ދެން އަހަރެމެންނަށް މިތޮންނަށް، މަކަރުވެރިން ނުކުމެ، އެމީހަކަށް އިންޖީރު ދީން މިހެނާގައި ދޭތެރޭގައި ފަސްވާ ނުރުހުމެއް. އަދި ކުރުމާއި ދޭތެރޭގައި ވާހަކަދެއްކުމުގެ ބަދަލުގައި، އަދި މިސްމީޑިއާއިން ބިދޭސީ މުސްލިމުންގެ އެކަމުގެ ޙުކުމް އޮތްގޮތް އަންގައިދިނުމުގެ ބަދަލުގައި، ކަލޭ ހަމައެކަނި ނުކުންނަނީ، މުސްލިމުން ކުއްލިއަކަށް ހުއްޓިލެވޭ!!!

އިސްލާމިކްއަށް ދިމާވެ އަޅުވަތަދޭ ކޮބާ؟ އިސްލާމިކްއަށް ދިމާވެ، އެމީހަކު އުނހޫރު އަޅުކަން، އަދި ހަމަ އައްސޮރަން، ތަހުޒީބުކުރުމަށް ވާހަކަދައްކަން. އެހެންނޫނިއްޔާ، އިސްލާމިކްއަށް ހަދަން ބާރުއަޅުން، އެއްބަސް ނުރުހުން، ގޮތް މަތިން ހުރިހާކަމަކާ! އަހަރެމެން މިއުއްމަތުގެ ކުރަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއެވެ. އެކަމަކު، މަހައްމަދު އިބްނު މަސްލަހާތަކަށް ބަލައިގެ، އެއްގޮތް ޖީލުގެ މީހުންގެ ގޮތް އެއީ ވިދާޅުވެ، އަހަރެން އެއްގޮތް ބޮޑުގައި ހިފުއްޓަވައިގެން، ކުރުމުގެ ކަނޑައަޅައިން އެއީ އިސްލާމެވެ.

މުހައްމަދު ބިން މަސްލަމާ ކަންތަށް ކުރެއްވި އެގޮތަށް. އުކާމުކާ، މިއަދު އަހަރެމެންގެ ތެރޭގައި މުހައްމަދު ބިން މަސްލަމާ ކަހަލަ މީހުންނެއް ނެތް!

އަހަރެމެންގެ ނަބިއްޔާ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ދިފާއުކުރަންޖެހޭނެ، އަދި އަހަރެމެންގެ މުދަލުން އެކަށޭގޮތުން ދިފާއުކުރަންޖެހޭނެ، އަދި އަހަރެމެންގެ އަތުގައިވާ ކޮންމެ އެއްޗަކުން، އެކަށޭގޮތުން ދިފާއުކުރަންޖެހޭނެ. މިއީ އަހަރެމެން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ޙައްޤެއް. އަދި އަހަރެމެން ބޭނުންވަނީ، ފާސިޤު އިލްހާސް ވިދާޅުވި ފަދައިން ބުނަން، އެއީ "މިއިލްމުވެރިންނަކީ ކޮންބައެއްކަން އެނގޭނެ، އެއްވެސް ތަފާތެއް ނެތެވެ." އަދި އަހަރެމެން ބުނާނީ، ފާސިޤު އިލްހާސް ވިދާޅުވި ގޮތަށެވެ. އެއީ "ފަހަރުގައި އިލްމު ލިބިފައިވާ ބަޔަކު ކަމުގައި ވާނަމަވެ. ނުވަތަ އެއީ އެބައިމީހުންގެ ފާޑުން އަހަރެމެންނަށް އިލްމު ބޭނުމެއް ނުކުރޭ ކަމުގައިވާނަމަވެ. ނުވަތަ އެއީ އެބައިމީހުންގެ އަމިއްލަ އެދުންތަކުގެ މައްޗަށްވާ ބައެއްކަމެވެ."

އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "އެއީ ވާޖިބުކަމެވެ. رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ދެކޮޅިޔާ މީހާ ގަތުލުކުރުމަކީ، ވާޖިބުކަމެކެވެ. އަދި ސިޔާސަތުގައި މިންވަރުކޮށްލަން އަހުލުޛިއްމީނަ، އެކަން އެހެން ހިނގާފައިވާ ސަބަބަކީ، އެމީހުން އެކަލޭގެފާނުގެ އަރިހަށް އައިސް، އަދި އެމީހުން އެކަލޭގެ ތަޢުލީމާ އިއުތިރާޒުކޮށް، އަދި އެމީހުން މުސްލިމުންނަށް ވަރުގަދަވެ. އެކަމަކު، އެމީހުން އެގޮތަށް ކަންތަށް ނުކުރާނަމަ، ދީން ހިމާޔަތް ކުރެވޭނީ، ކިހިން މިދެންނެވުނު ގޮތަށެވެ."

އަދި އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ބަދުބަސްބުނުމުގެ ކުށަކީ، އެހެން ކުށްތަކަށްވުރެ، ބޮޑު ކުށެކެވެ. އަދި އެހެންވެ، އެކަމުގެ އަދަބު، އެހެން ކުށްތަކަށްވުރެ ބޮޑުވަނީ އެހެންވެއެވެ. އަދި އެމީހަކީ މުސްލިމުންނާއި ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަކުރާ މީހެއް ކަމުގައިވާނަމަ، ދީން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް

ނަސޭހަތްދިނުމަކީ ވާޖިބުކަމެވެ. އަދި އެމީހެއްގެ ޚޭރޮހޮދުވާމުގައި، އެންމެ ހެޔޮކަން ބޮޑު އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެކެވެ. އަދި އެއީ އެންމެ ވާޖިބުކަން ބޮޑު އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެކެވެ. އަދި އެއީ އަވަސްވެގަންނަންޖެހޭ އަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން އަމަލެކެވެ. އަދި އެއީ އެންމެ މަތިވެރި ދަރަޖަ ޖިހާދު ފީސަބީލިﷲގެ ތެރެއިން ޖިހާދުކުރުމެވެ."

މިދަންނަވުނީ، އިބްނު ރަޖަބު (رحمه الله) ގެ ބަސްފުޅުތަކެވެ. އަދި މިއީ އަހަރުމެންގެ އިލްމުވެރިންގެ ބަސްފުޅުތަކެވެ.

ކޮންމެއަކަސް، މިކަމާއި ދުލޮގަން ހުށަހެޅިފައިވާ ބަހެއް ވާހަކަތަކަކީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ އަރިހަށް ޔަހޫދީން އައިސް، "އައްސާމު އަލައިކުމް" ކިޔުމުގެ ބަދަލުގައި، "އައްސާމު އަލައިކުމް" މިހެން ދަންނަވުން ވާހަކަ، ޖަވާބުގައި، "ތިބާގެ މައްޗަށް މަރު ލަޢުނަތްވާނީއެވެ." އެގޮތުން، ޢާއިޝާ (رضي الله عنها) އެމީހުންގެ މައްޗަށް ބަދު ދުޢާކުރެއްވިއެވެ. އަދި ދެން އެއަށްފަހު، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އެކަމަނާއަށް ހަދިޔާކުރެއްވިއެވެ. إِنَّ اللهَ يُحِبُّ الرِفقُ فِي كُلِ شَيءٍ މާނައަކީ، "ކޮންމެ ކަމެއްގައިވެސް، الله عزّ وجلّ ލޯބިކުރައްވަނީ، އޯގާތެރި ގޮތަށެވެ." އަދި އެކަމަށް، އެވިސްނުން ބަދުދުޢާ ނުކުރެއްވުމަށް، އެކަށޭނެ ހަދިޔާކުރެއްވިއެވެ.

އެގޮތުން، އެމީހުން މިބުނަނީ، އަހަރެމެން އެވިސްނާމެދު ދުރާމާލާ ކުރަންޖެހޭނީ، މިގޮތަށެވެ. އެގޮތުން، އިބްނު ރަޖަބު (رحمه الله) އަދި ފުޟައިލް އިޔާޟް (رحمه الله) މިކަމަށް ރައްދުވެ ނުދުއްވާ ނުދުރުކުރައްވައެވެ. އަދި އެއީ ރަގަޅުގޮތް ނުނުކަން ހާމަނުކުރައްވާ ނުދުރުކުރައްވައެވެ.

ޝާފިޢީ އިމާމް (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "މިހަރީތާއި، އަދި މިހާއި އެއްވަރަ ހަދިޔާތަކެއްވަނީ، އިސްލާމްދީނުގެ ކުރިކަޅުގައެވެ. އެކަމަކު، އެވަގުތަކަށްވުރެ، ޝަރީޢަތުގެ ބުނެދީ، އެވިރިކަން މާތް ދަރިވަރުން ނުވާނެއެވެ." އެހެންނަމަވެސް، ޝާފިޢީ އިމާމް އެވިދާޅުވަނީ، އެބުނެދީ، މަސްދޫނޫނުވިއްޔާ ބުނެދެވެ.

އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "ތިރަސްތަމާ، އެއީ ބުރުތުރުން ސާފުކަން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްކޮޅަށް ހިނގުމަށް ނުނެވެ. ސަބަބަކީ، އެކަމަކީ، އެންމެންނަށް އެނގޭގޮތަށް އާދަކުރެއްވި ނުނެވެ." އަދި ދެން އިބްނު ތައިމިއްޔާ ވިދާޅުވަނީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް މާތްވި ދުވިދާނެއެވެ. އެކަމަކު، އަހަރެމެންނަކަށް މާތްވި ނުދަކުރާނެއެވެ. މިއީ، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ހަށިގަނޑެވެ. މާތްވި ދިނުމާއި ނުވަތަ މާތްވި ނުދިނުމި، އެކަށީގެންނެވި މިބިހާވާ ހަށިގަނޑެވެ. ސަބަބަކީ، އެކަށީގެންނެވި ދެވޭ އަނިޔާއެކެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަށީގެންނެވި މާތްވި ދިނުމުގެ ހަށިގަނޑު މިބިހާވާ ވެއެވެ. އެންނަނަމަވެސް، އަހަރެމެންނަށް އެ ހަށިގަނޑު މިބިހާވާ ނުވެއެވެ. އެއީ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ގެ ހަށިގަނޑެވެ. އަދި އެންނަކަމުން، އެކަށީގެންނި، މާތްވި ދިއްވާން ހުރެތެވެ. މިސާލަކަށް، އަހަރެންގެ އަތުން މިހަކު ވެއްކަންކުރީ، އަދި ދެން އެމީހަކަށް މާތްވި މިދިނީ މިބާ! މިއީ މިބާއަކާއި ބޯކަމެއް ނުނެވެ! މިބާ އެމީހަކަށް މާތްވިދިނީ ކިހިނެއް ހެއްޔެވެ!!! އެހެންނަމަވެސް، މާތްވި ދިނުމާއި އަދި މާތްވި ނުދިނުމި، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ހަމަ ހާއްސަ ކަމެކެވެ.

އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަދާހަދާވަންތަ، އަހަރެމެންނަކީ އެކަކަށްވެސް މާތްވި ނުދެވޭނެއެވެ. މިސާލަކަށް އަހަރެމެންނަށް އަނިޔާވެރިވުމަން، އަހަރެމެންނަށް އެމީހުންނަށް މާތްވި ދިވިދާނެއެވެ. އެކަމަކު، އެމީހުން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް އަނިޔާވެރިވުމަން، މާތްވި ނުދެވޭނެއެވެ!"

ދެކޮޅަށް ދެކެވޭ ދެވަނަ ވާހަކައަކީ، ޤުރްއާނުން الله عزّ وجلّ އަށް ބަދުބަސް ބުނުމެވެ. އަދި އެވެރިން ބުނަނީ، الله އަށް ދަރިކަލަކު ވެއެވެ. އެއީ އެވެރިން ޢީސާ (عليه السلام)ގެ ވާހަކަ ދެއްކުން. އެގޮތުން، އެއީ އަދި މާބޮޑު ނުބައިކަމެއް.

އިބްނި ތައިމިޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވަނީ، "އެވެރިން الله عزّ وجلّ އާއި ބެހޭގޮތުން އެގޮތަށް ވާހަކަ ދެއްކުމުން، އެމީހުން މާނަކުރަނީ، އެއީ الله އަށް ބަދުބަސް ބުނުން ނޫންކަމުގައެވެ. އެއީ އެވެރިން ގަބޫލުކުރާ ގޮތެވެ. އަދި އެވެރިން ތެދުވެރިކަމާއެކު އެގޮތަށް ގަބޫލުކުރައެވެ. އަދި އެވެރިން އެހެން ބުނާއިރު، އެހެން ބުނަނީ ބަދުބަހަކަށް ބުނުމުގެ ގޮތަކުން ނޫނެވެ! އެކަމަކު، އެވެރިން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދޮގު ވާހަކަ ދައްކާއިރު، އެވެރިންގެ ނިޔަތަކީ، މުސްލިމުންނަށް އަނިޔާވެރިވުމެވެ. އަދި އެވެރިންގެ ނިޔަތަކީ، އިސްލާމްދީނާއި ދެކޮޅަށް ވާހަކަ ދެއްކުމެވެ. އަދި އެހެންކަމުން، އެއީ ތަފާތު ދެކަމެކެވެ."
އާދެ، އެންމެފަހުން ނިންމާލަމުން، ދަންނަވާލަމުން އޮތް ޚުލާސާ ކުރެވޭ:

- **ފުރަތަމައީ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް މަލާމާތް ކުރުމަކީ، އެކަށޭގެންވާ އެއްވެސް އަނިޔާއެއްވެސް ކަމެއް ނޫން. އެއީ، އެކަށޭގެންވާ އެއްވެސް އަނިޔާއެއް ވާނެކަމެއް ނޫންނަކަން.**

رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަކީ، އިއްޒަތްތެރިވެރިޔާ ބޭކަލެއް. އެކަށޭގެންވާ ނަންފުޅަކީ މުޙައްމަދު - އެންމެ ތަޢުރީފު ކުރެވޭ މީހާ. ދުވަހުގެ ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި، ކޮންމެ ބައިމު ޖާމިޢުގެ މުންނާރުތަކުން ގުގުމައި ގޮވަމުންދަނީ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ. އިންސާނުންގެ ތާރީޚުގައި އެންމެ ގިނައިން ތަކުރާރުވާ ނަމަކީ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) ގެ ނަންފުޅު. مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) ގެ ނަންފުޅަށްވުރެ ގިނައިން ކުރެވިފައިވާ ނަމެއް ނުވެއެވެ. މުޅި މުސްލިމު ދުނިޔެއަށް ބަލާއިރު، ތިބާއަށް ވަރަށްގިނަ مُحَمَّد ފެންނާން. އަދި މަލާއިކަތް ބޭކަލުން ވިދާޅުވުމުން އެދެނީ، صلى الله على صيدنا

مُحَمَّدًا، އަދި الله عزّ وجلّ އެރުވަނީ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް ސަލާމް ދަންނަވަމުން. إِنَّ ٱللَّهَ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى ٱلنَّبِيِّ "ހަމަކަށަވަރުން، الله އާއި، އެކަލާނގެ މަލާއިކަތުން ނަބިއްޔާގެ މައްޗަށް ޞަލަވާތް ދެއްވައެވެ." އަދި ދުނިޔޭގެ ހުރިހާ ކަންތައްތަކެއްގައި މުއުމިނުން އެރުވަނީ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ދުޢާކުރުމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އުފާވެރިން ކޮންމެ އެއްކަލަ رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އާއި ދުރާލާ ބޭނުންކުރުމެއްގައި، އެއީ އެކަލޭގެފާނަށް އެއްވެސް އަނިޔާއެއް ލިބިފައިވާނެ ނުދެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ އަހަރެމެންނަށް އަނިޔާއެއް! رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ކުރެއްވި ފަހަރު ދެއްކިއިރުވެސް، އަހަރެމެންނަށް ލާފައެވެ. އެހެންނަމަ، އަނިޔާ ދިނީ އަހަރެމެންނަށް. مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އާއި މެދު ކަންބޮޑުވާންޖެހޭނެ ބައެއް އަހަރެމެން. މިކަމަކީ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް އެއްވެސް ހާނީކާރެއްވާނެ ކަމެއް ނޫން.

- **ދުވަސް ފާއިތުވަމުން، މިކަމުގެ ސަބަބުން އަހަރެމެން ކިތަންމެ ރުޅިގަދަވިޔަސް، މިކަމުން އަމާޒުކޮށްފައިނުވި، ކާފިރުންގެ ބިރުވެރި ވަރަށް ކައިރިވެއްޖެ ކަމުގައެވެ!**

ސަބަބަކީ، އިބްނު ތައިމިއްޔާ (رحمه الله) ވިދާޅުވީ، "ވަރަށް ގިނަ މުސްލިމުން، އިތުބާރުހުރި، ތަޖުރިބާހުރި އަދި ފިޤުހުގެ އަހުލުވެރިން ވަރަށް ގިނަފަހަރަށް އެބޭކަލުންގެ ތަޖުރިބާގައި، އެބޭކަލުން ކާފިރުންނާ ވާދަވެރިވުން، އަދި ޝާމްކަރައިގެ ރަށްރަށުން ވާދަވެރިވުން، އަދި ނަސާރާއިން ވާދަވެރިވުމުގެ ވާހަކަ ބަޔާންކުރައްވައެވެ." އެބޭކަލުން ވިދާޅުވީ، "އަހަރެމެން ކިއްލާއެއް ވަށާލުމަށް ފަށައިފިނަމަ، ނުވަތަ ރަށެއް ވަށާލުމަށް ފަށައިފިނަމަ، މަހެއް ވަންދެން، ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ގިނަ ދުވަސް ވަންދެން، އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރެވި، މެދުކަނޑައިގެން ހުއްޓެވެ. އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން، އަހަރެމެން އެކަން ހުއްޓާލުމަށް ފޮނުވާ، އަދި އެމީހުން ބެލެންޖެހިއެވެ. ދެން އެތަނެއްގެ ނުވަތަ އެކިއްލާއެއްގެ ބައެއް، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ބަދުރަބާސްކުރަން ފަށައެވެ. ދެން ކުއްލިއަކަށް އެމީހުން އަހަރެމެންގެ އަތްމައްޗަށް ވެއްޖެއެވެ. ބައެއް

ފަހަރަށް އެބަސްވުން ދިމަވަރަކަން ނުވަތަ ދެރުވަހަރެވެ ބަސްވެގެން ނުދެއްވި. އަދި އެކަހަށް ބާރުއެޅު ހުރެވިގެން ދެއްވި. އެގޮތުން، އެވަރިން رسول الله (صلى الله عليه وسلم) އަށް ބަދުދުޢާކުރުމުގެ އަޅު އަހަރުމެންނަށް އިވުމުން، އަހަރުމެންގެ ހިތަށް އެކަމުގެ ސަބަބުން ނަފްރަތުން ފުރިހަމަކަމުގައިވިދާނެ، އަހަރުމެން އެކަންނަގޮސް، އުފާވެރިކަމުގެ ހަބަރުގެ ގޮވަނައެވެ. ސަބަބަކީ، އެއީ އަހަރުމެންނަކީ ނަސްރު ލިބެންއޮންނަ ކަމުގެ އަދުވާތެކެވެ." އަދި އެއީ ސޫރަތުލް ކައުޘަރުގެ އަންނަނިވި އާޔަތުގެ މާނައެވެ. إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ ٱلأَبْتَرُ މާނައަކީ، "ހަމަކަށަވަރުން، ކަލޭގެފާނު ކާފިރުސްކުރާ މީހާ އެއީ، ހުރިހާ ހެޔޮކަމަކުން ކަނޑައެޅޭ މީހާއެވެ."

އެގޮތުން، މިހާރު މިހިނގަމުންދާ ކަންތައްތަކަކީ، އެންމެ ނުބައި ކަންތައްތައް، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް އިހާނެތިކުރުވާ ކަންތައް މިހާރު ހިނގަމުންއެބަދޭ. އަދި މިއީ އަހަރުމެންގެ ތާރީޚުގައި ހިނގާފައިވާ މިފަދަ އެންމެ ނުބައިކަންކަން ކަމުގައި ވެދާނެ. ސަބަބަކީ، އެކަން ފެނިގެން އައީ ގެންގުޅުމުގެ އެންމެ ނުރަކަން. އަދި އެއަންނަފަހު، ދީނަ ސަރުކާރުތަކުންނާއި އަދި ދީނަ ނުސްތަކުން އެކަން ސިފަކުރި، ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ މިހިފަހަރުގެ ގޮތުގައެވެ. އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން، އެކާފިރުން ގެވި ދިނިޔާއަށް ފެނިގެން ދިޔައެވެ. އަދި އެއަންނަފަހު އައީ، ސިފައިގެ މިހަރު مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް ފުރައްސާރަކޮށް ކާފިރުން ކުރި ހަދިސާ. އަދި މިއީ އެކަށޭގެންވާ ފުރައްސާރަކުރުމުގެ ގޮތުން، އަހަރުމެން ދެފަރާތައިވާ އެފަދަ އެންމެ ނުބައި އެއްކަށްތަކެއް. އެއަންނަފަހު އައީ، الله عزّ وجلّ ގެ ފޮނުއްވި އިހާތިއްކުރެއްވުން. މިއީ އަހަރުމެން ދެފަރާތައިވާ ނުވާފަދަ ގޮތެއް. އެވަރިން އެތެރޭގެ ގަނޑުމަން ޙިލާޖް ބާރުދާގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން. އަދި އެވަރިން ބަޔާންކުރުމުގެ އަމާޒު ފަރުވާ ސަފާރުގެ ގޮތުގައި ހަރުދު ބޭނުންކުރުން! އެގޮތުން، މިހާރު މިކަރުއަންދާ ކަންތައްތަކަކީ، އަދި އެކަންތައް ކުރުން އިސްކުރެވެންދެނިދޭ، އަދި

އެކަންތައްތަކަކީ، ކޮންމެ މުސްލިމަކު ތެދުއަށާއިގެންދާން ކަމެއްކަމުގައިވިޔަސް، އެކަމުން އަދާކޮށްކޮންނޭ، ކާފިރުންގެ ނިމުން ވަރަށް ކައިރިވެއްޖެ ކަމުގައެވެ.

- **އެންމެ ފަހު ޒަމާނުގައި، އަދުންނާއި އުރުދުނުންނާ! މުސްލިމުންކަމުން، އަހަރުމެންނަށް އެއް އުންމަތެއްކަން ހަނދާން ނަގައިދޭން އޮބޭވެވިސްޖޭ!**

އެގޮތުން، ހަވަނަފަހަރަށް ކާފިރުން މުސްލިމުންނާއި ކުރިމަތިލީ ސަލީބީގެ ހަނގުރާމައިގައި، އެފެރިން މިސްރުގެ ދިމާލަށް ހަމަލާދިން. އެއީ ހިޖުރީ ގޮތުން 615 ވަނަ އަހަރުގައެވެ. އަދި އެފެރިން އެރަށް ހިފިއެވެ. އޭރު އެފެރިންނާއި ހަނގުރާމަކުރަމުންދިޔަ މުސްލިމުންގެ އަމީރަކަށް ހުރީ، އައްޔޫބީ އަމީރު، މުޙައްމަދު އަލްކާމިލް، އެފެރިންނާއި ހަނގުރާމަކުރައްވަމުން ދިޔައީ މަންސޫރާގައެވެ. ބަނޑުވެރިކަމުގައި، ސަލީބީންގެ ތަޙާދުން، އެފެރިންގެ ހަނގުރާމަވެރިޔަކު ކޮންމެ ދުވަހަކު ނުކުމެ، مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް، އެންމެ ނުބައިބަހުން އެއްޗެހި ކިޔައެވެ. އަދި އެމީހަކު ކޮންމެ ދުވަހަކު އެކަން ކުރެއެވެ. އެގޮތުން، މުސްލިމުންގެ އަމީރަކަށް ހުރި، މުޙައްމަދު ކާމިލްގެ ހިތަށް އަރަމުންދިޔައީ، އެމީހަކު އޭނާގެ އަތްޖެހުން ނަގައެވެ. އަދި އެމީހަކު އޭނާއަށް ހަރުދަނާ ކުރެއްވުން ނަގައެވެ. އަދި ކާމިލްގެ ސިފައިންގަޔާ، އެމީހާގެ ޚަބަރު ވަރަށް ބަލައިގެން ކުރަމާފައިވެއެވެ.

ކޮންމެއަކަސް، 3 އަހަރަށްފަހު، ސަލީބީން ފައިލިވި، އަދި އެފެރިން އެތަނުން ފައިބައިގެން ދިޔައެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިދުނިޔެ މިހާ، ހަނގުރާމަކުރުން ކުރިއަށް ގެންދިޔުމަށްޓަކައި ސިފައިކަރަށް ދިޔައެވެ. އަދި ހަމްދުލްލިﷲ، އެމިހާ މުސްލިމުންގެ އަތްދަށުވިއެވެ. އަދި އަމީރު މުޙައްމަދު އަލްކާމިލްވަނީ، އެމިހާއަކީ ކާފަރެއް ހަނދާންވިއެވެ. އަދި އަހަރެމެން މިޒަމާނަކީ، ކުރީގެ ހަދިސާއަށް ދިހަ އަހަރަށްފަހުގެ ވާހަކައެވެ. އޭރު އެއީ ހިޖުރައިން 625 ވަނަ އަހަރުއެވެ. އެގޮތުން، ކާމިލް އެމިހާ ހައްދުރަކޮށް، އެމިހާ މަރުނާގެ އަމިއްޔާ އަރިހަށް ފޮނުއްވިއެވެ. އަދި ކާމިލް މަރުނާގެ އަމީރަށް އެންގެވިއެވެ، އެމިހާ مُحَمَّد (صلى الله عليه

وسلم) ގެ ގަބުރުފުޅުގެ ކުރިފުޅުމަތީގައި ހުކުރުދުވަހު ކަލިމަތުށެވެ. އެއީ ތިޔަ އަހަރެމެންނަށް
އެވެ. އަދި ކާމިޔާބު އެހެނިހެން ނުހުށުވެ!

އެހެންކަމުން، އަޚަވާތި އުޚްތުންނޭވެ! އަޅުގަނޑުމެން ﷲ عزّ وجلّ އަށް އެދި ދަންނަވަމު،
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ޚިޔާނާތްތެރިންނާއި އެންމެހާ ނުބައިތަކުން، ﷲ عزّ وجلّ މިހެން
ވަޙީދުކުރައްވާ މީހުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރެއިން ނުކުމެވުމަށް، لَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ
"މަލާމާތްކުރާ މީހެއްގެ މަލާމާތަކަށް، އެއުރެން الله ގެ މަގުގައި ޖިހާދު ނުކުރާނެއެވެ."
(سورة المائدة 54) އެފަދަ މީހުންނަށް، ކާމިޔާބުވާނެ މިހެން އަންގަވައިދޭ މީހުން،
"ކަލާމުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ޙަބީބު ނަބިއްޔާ مُحَمَّد (صلى الله عليه وسلم) އަށް
ފުރިހަމަ ސަލާމާއި ދުރޫދާއި، ކަލާމުކުރާ އަސްލުގައި ސިޔާސީ އުފެދުމެއް، ކުރަނީ ހަމައެކަނި.
އަދި މިކަމުގެ ހިތުވަސް، ދުވަހަކުވެސް ނުއެއްބަސްވެ!"

رَبَّنَآ آتِنَا فِى ٱلدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي ٱلآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ ٱلنَّارِ

صَلَواتُ اللهِ وَسَلاَمُه عَلى سَيّدِ الأَوَّلِينَ وَالآخِرِينَ مُحَمَّد بنْ عَبْدِ اللهِ وَعَلى آلِهِ
وَأَصْحَابِهِ وَسَلَّم. سُبحَانَكَ اللّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ نَشْهَدُ أَنْ لَّا إِلَه إِلَّا اَنْتَ نَسْتَغْفِرُكَ
وَنَتُوبُ إِلَيكَ